

Методичний кабінет відділу освіти Кременецької РДА
Почаївська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів

ФІЛОЛОГІЧНА СКРИНЬ

*Книги – кораблі думки, які плавають хвилями часу і несуть свій
дорогоцінний вантаж від покоління до покоління.*

Виходить 4 рази на рік

Випуск №2 (6),

травень 2013

Ф. Бекон

**24 травня - День слов'янської
писемності і культури
і 1150 років від часу створення
(863) просвітителями Кирилом і
Методієм слов'янської азбуки.**

Відзначаємо влітку

1 червня – Міжнародний день захисту дітей.

28 червня - День Конституції України

16 липня – у цей день (1990) Верховною Радою УРСР було прийнято Декларацію про державний суверенітет України.

16 липня - 105 років від дня народження поета, прозаїка, публіциста українського зарубіжжя Василя Костянтиновича Барки (Очерета) (1908-2003) .

28 липня- 1025 років Хрещення України-Русі (988).

1 серпня – 100 років з дня смерті Лесі Українки (1871-1913), української поетеси, перекладача, публіциста, театрознавця.

23 серпня – День Державного прапора України.

24 серпня – День Незалежності України (1991).

27 серпня – день народження українського письменника Івана Франка (1856-1916).

У номері:

Методист консультує

Петрук Г. М. Уникаймо помилок.....	3
<i>Правильно наголошуймо слова</i>	3

Ідемо на урок

Якимович О. О. 5 клас. Контрольна робота №5. Фонетика. Орфографія. Орфоепія.....	4
Ростківська Л. Ф. 6 клас. Контрольна робота №1. Повторення вивченого. Лексикологія.....	5
Ростківська Л. Ф. 10 клас. Академічний рівень. Контрольна робота №1. Стилiстичні засоби фонетики. Культура мовлення.....	6
Кушнерик Н. В. 10 клас. Академічний рівень. Контрольна робота №2. Стилiстика мови. Культура мовлення. Позначення на письмі голосних і приголосних.....	7
Кушнерик Н. В. 10 кл. Академічний рівень. Контрольна робота №3. Стилiстичні засоби лексикології та фразеології.....	8
Букай Н. Я. 9 клас. Контрольна робота №3. Безсполучникове складне речення.....	9
Букай Н. Я. 9 клас. Контрольна робота №3. Складне речення із різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. ССЦ.....	10
Ковальчук Д. О. 11 клас. Академічний рівень. Контрольна робота №5. Стилiстика мовлення (функціональна). Культура мовлення.....	12
Уйван Л. Ф. 11 клас. Академічний рівень. Контрольна робота №6. Узагальнення і систематизація найважливіших відомостей з української мови.....	13
Сакара О. Є. 6 клас. Контрольна робота № 1. Загадково прекрасна і славна давнина України.....	14
Сакара О. Є. 6 клас. Контрольна робота № 3. Я і світ. (творчість С. Чернілевського, О. Довженка).....	15
Антонюк О. П. 7 клас. Контрольна робота № 1. Вступ. Про далекі минулі часи (творчість І. Франка).....	15
Антонюк О. П. 7 клас. Контрольна робота № 2. Про далекі минулі часи (творчість Т. Шевчека, А. Чайковського).....	16
Нагорна О. В. 7 клас. Контрольна робота № 4. «Ти знаєш, що ти людина?» (творчість О. Стороженка, Л. Костенко, Б. Харчука, Є. Гуцала).....	17
Нагорна О. В. 7 клас. Контрольна робота № 6. Ми – українці.....	18
Придатко Т. І. 8 клас. Контрольна робота №1. Вступ. Усна народна творчість.....	19
Придатко Т. І. 8 клас. Контрольна робота №3. Світ української поезії.....	20
Поліщук О. Г. 9 клас. Контрольна робота № 4. Нова українська література (творчість Т. Шевченка).....	20
Поліщук О. Г. 9 клас. Контрольна робота № 6. Із літератури ХХ століття.....	20

Позакласна робота

Дубова І. С. Нев'януca квітка Шевченкового кохання.....	21
<i>Перлини із учнівських творів</i>	24

Літературні вітражі

Благовірна А. О. Про Вуханя, який врятував Грицика і Мицика.....	25
<i>Тест для учителя</i>	26

Літо ... Сонце ... теплий пісок... море ... І хочеться розбігтися, стрибнути і поринути з головою в цей прекрасний світ фарб, кольорів і позитиву!

Правильно наголошуймо

слова

вр^озси^п, ур^озси^п
 вроч^істи^й, уроч^істи^й
 вселю^дськи^й
 газ^ометр
 гайворон^ня
 га^лява
 ге^незис
 гли^боко
 гни^лізна
 до^відник
 доч^чи^н
 жов^тобрю^х
 жни^ва́
 за^купка
 за^понка
 зап^альник
 зар^обіток
 їз^дови^й
 їст^івни^й
 коч^івни^к
 кро^їти
 кро^пива́
 крото^віна, крото^вище
 ку^хон^ний
 по-сво^єму
 прор^осток
 пр^ошарок
 сиро^копче^ний
 скри^пкови^й
 скрон^еви^й
 стар^анно

Далі буде ...

Уникаймо помилку

*Петрук Галина Михайлівна,
методист Кременецького
РМЖ*

Багаточисленні документи – численні документи.
 Баснословні ціни – неймовірні, надзвичайно високі, нечувані ціни.
 Без усякого сумніву – без жодного (ніякого) сумніву.
 Безналічний – безготівковий.
 Більш відвертими є – відвертіші.
 Брати якнайбільш активну участь – брати якнайактивнішу участь.
 Бувший у користуванні – вживаний.
 Будемо відвертими – будемо відверті.
 В остаточному рахунку – у кінцевому підсумку.
 Вживання у більш вужчому значенні – вживання у вужчому значенні.
 Викладання гуманістичних дисциплін – викладання гуманітарних дисциплін.
 Висококультурна людина – дуже культурна людина.
 Від чистого серця – від щирого серця.
 Відсутні належні акценти – бракує належних наголосів.
 Відсутній порядок – нема порядку.
 Вірний спосіб – надійний спосіб.
 Вірний шлях – правильний шлях.
 Вірні рішення приймати – слухні рішення ухвалювати.
 Вредна звичка – шкідлива, погана звичка.
 Всестороннє вивчення – всебічне вивчення.
 Гарна пропозиція – слухна пропозиція.
 Дана тема зацікавила усіх – ця тема зацікавила усіх.
 Довгі роки працювали – упродовж багатьох років працювали
 Дослідницький інститут – дослідний інститут.
 З іншого боку – з другого боку.
 З наступних спеціальностей – з таких спеціальностей.
 Загальні турботи – спільні турботи.
 Зажиточні люди – заможні люди.
 Заклучні результати – кінцеві результати.
 Зворотна дорога – дорога назад.
 Згубний напрям – хибний напрям.
 Зробив слідуючий висновок – зробив такий висновок.
 Ілюстративний журнал – ілюстрований журнал.
 Іноземний текст – іншомовний текст.
 Інша половина – друга половина.
 Книжний магазин – книжковий магазин, книгарня.
 Кольорова капуста - цвітна капуста.
 Контактний телефон – телефон.
 Кораблебудівельний завод – кораблебудівний завод.
 Конкурентноздатний – конкурентоспроможний.
 Кращі з кращих – найкращі.
 Кривавий – кривавий.
 Кровожадний – кровожерний.
 Круглодобовий режим – цілодобовий режим.
 Крупним планом – широким планом.
 Крупні підприємства – великі підприємства.

**Якимович Ольга
Олексіївна, спеціаліст
Кременецької гімназії**

5 клас

**Контрольна робота № 5 (тестові завдання)
Фонетика. Орфоепія. Орфоепія. Орфографія
Варіант I**

Початковий рівень

Завдання 1-3 має чотири варіанти відповідей, із яких лише один правильний.

1. Виберіть рядок, у якому всі звуки глухі.

- A. [п], [ш], [ч], [с], [в].
- B. [ч], [ц], [л], [н], [к].
- B. [ф], [т], [т'], [п], [р].
- Г. [с], [ц'], [к], [ф], [п].

2. У якому рядку у всіх словах правильно зроблено поділ на склади?

- A. Ар/мі/я, сто/їть, зви/ну/ва/чу/ю/ть.
- B. Ве/ли/чи/на, си/нів, ба/га/ть/ох.
- B. На/й/бі/ль/ше, де/нний, жи/ття.
- Г. Хо/джу, ко/те/джі, дай/те.

3. У якому рядку у всіх словах фонетична транскрипція записана правильно?

- A. [ми^огог'іти], [три^евога], [г у д̣ж и^ек].
- B. [с'ілскій], [ро ж: ари^ети], [борот'ба].
- B. [молот'ба], [н'ігт'і], [геологіа].
- Г. [джем], [с:унути], [в'ідж ило].

Середній рівень

У завданні 4-6 є шість варіантів відповідей, із яких дві правильні.

4. Виберіть рядки, у яких відбувається асиміляція за глухістю у всіх словах?

- A. Екземпляр, боротьба, фантазія.
- B. Пісня, вітається, косьба.
- B. Легкість, безперестанку, нігті.
- Г. Лізти, захист, вокзал.
- Д. Дьогтю, вогко, кігті.
- Е. Нігті, мигтять, молотьба.

5. Укажіть рядки, у яких у всіх словах відбулося спрощення у групах приголосних?

- A. Пестливий, виїзний, обласний.
- B. Совісний, пристрасний, шістнадцять.
- B. Тижневий, доблесний, вартісний.
- Г. Шістдесят, контрастний, безпристрасний.
- Д. Якісний, виїзний, облесливий.
- Е. Випускний, агентство, студентський.

6. У яких рядках зроблено помилки в написанні [с], [ш] у коренях слів.

- A. Бриніти, палець, задирати.
- B. Беригиння, пелина, греміти.
- B. Хитати, шити, вечір.
- Г. Широкий, кислий, гинути.
- Д. Рити, береза, кривавий.
- Е. Пелихатий, крениця, крешити.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між словами та видами асиміляції.

A. Асиміляція за дзвінкістю.	1. Пісня.
B. Асиміляція за м'якістю.	2. Просьба.
B. Асиміляція за глухістю.	3. Тиняється.
Г. Асиміляція за місцем і способом творення.	4. Розказати.
	5. Квітка

4

8. Спишіть речення. Замість крапок поставте потрібну букву.

1. (У, в)... імли вгорнувшись, дуб високий ... (у, в) небо велетом стримів.
2. Мати ... (і, й) дитина – одне ціле.
3. (І, й)... вам слава, сині гори, кригою окуті.
4. Ми станем народом Шевченка ... (і, й) Франка.

Високий рівень

9. Напишіть твір-роздум «Мій найкращий друг», використовуючи прийменники у, в та сполучники і, й.

Варіант II

Початковий рівень

Завдання 1-3 має чотири варіанти відповідей, із яких лише один правильний.

1. Виберіть рядок, у якому всі звуки глухі.

- A. [ф], [л], [н'], [в], [й].
- B. [п], [т], [т'], [с], [р'].
- B. [ш], [с], [ч], [ц], [к].
- Г. [м], [п], [т], [х], [с].

2. У якому рядку у всіх словах правильно зроблено поділ на склади?

- A. О/ко, роз/ор/ю/ва/ти, ви/кла/да/ти.
- B. Си/нь/ка, рай/он, жи/ття.
- B. Ко/ли/сков/а, за/тверд/жу/ва/ти, бі/й/ці.
- Г. Всь/о/го, ро/з'ї/зд, не/ньчин.

3. У якому рядку у всіх словах фонетична транскрипція записана правильно?

- A. [в и с о ч и^е н а], [п р о з б а], [т р и в о г а].
- B. [з е л е н і е], [л е г к а], [в о х к о].
- B. [ф у д б о л' і с т], [д ж м е л и н а], [д в о н а т].
- Г. [к' і х т' і л], [р' у г з а к], [р а д' і с' т].

Середній рівень

У завданні 4-6 є шість варіантів відповідей, із яких два правильних.

4. Виберіть рядки, в яких у всіх словах відбувається асиміляція за дзвінкістю?

- A. Косьба, молотьба, вокзал.
- B. Розкачувати, радість, вирости.
- B. Футболіст, екзамен, щиро.
- Г. Грамота, сільський, розжарити.
- Д. Рюкзак, екземпляр, боротьба.
- Е. Дзеркальний, вирісши, боці.

5. У яких рядках у всіх словах відбулося спрощення в групах приголосних?

- A. Чесний, обласний, хвастливий.
- B. Проїзний, якісний, совісний.
- B. Компостний, баластний, щасливий.
- Г. Кістлявий, ненависний, задрісний.
- Д. Тижневий, брязнути, тиснути.
- Е. Контрастний, шістсот, шістнадцять.

6. У яких рядках зроблено помилки у написанні [с], [ш] у коренях слів?

- A. Четати, шерокий, дерево.
- B. Щетина, входити, жити.
- B. Задирати, застилати, осені.
- Г. Пелена, лелека, регіт.
- Д. Чистий, гриб, швець.
- Е. Цирковний, чирешня, кревавий.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між словами та видами асиміляції.

1. Асиміляція за дзвінкістю.	A. Днями.
2. Асиміляція за м'якістю.	B. Вогко.
3. Асиміляція за глухістю.	B. Вокзал.
4. Асиміляція за місцем і способом творення.	Г. Пишаєшся.
	Д. Земля

8. Спишіть речення. Замість крапок поставте потрібну букву.

1. Батьки ... (і, й) діти – це проблема вічна.
2. Оксана була переконана ... (у, в) своїй правоті.
3. Старець усе життя ходив ... (у, в) лахмітті.
4. Приїхавши з села, ми відразу ... (і, й) пообідали.

Високий рівень

9. Напишіть твір-роздум «Собака – друг людини», використовуючи прийменники у, в та сполучники і, й.

**Ростківська Людмила
Федорівна, відмінник
освіти, учитель вищої
категорії Кременецької
гімназії**

**6 клас
Контрольна робота № 1
Повторення вивченого. Лексикологія**

Варіант I

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний.

1. Зазначте рядок, у якому всі слова діалектні.

- А. Когут, бараболя, блават, банітувати, клопак.
- Б. Веселуха, ляскавиця, легінь, дощ, журба.
- В. Хопта, маржина, тривога, бликати, темрява.
- Г. Нецьки, вуйко, мрія, студент, держава.
- Д. Вивірка, ярець, сонце, брехня, боєць.

2. Серед запропонованих пар слів знайдіть антоніми.

- А. Радіти – сумувати, перемогти – подолати.
- Б. Хвилюватися – заспокоюватися, радість – горе.
- В. Світло – темрява, підробка – фальшивка.
- Г. Високий – низький, неправда – брехня.
- Д. Вдень – уночі, шосе – траса.

3. У котрому рядку всі слова іншомовного походження?

- А. Вода, сніг, весна, виборець.
- Б. Козак, футбол, біографія, аеродром.
- В. Онук, береза, фонетика, дуб.
- Г. Брат, морфема, олень, берег.
- Д. Матч, слово, земля, сосна.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають шість варіантів відповідей, із яких два правильних.

4. Знайдіть варіанти, у яких всі слова – синоніми.

- А. Розрада, утіха, густо, пусто.
- Б. Задоволення, приємність, кошик, кришталь.
- В. Крадькома, потайки, світло, нещастя.
- Г. Рідкісний, унікальний, талант, щирий.
- Д. Перемогти, подолати, побороти, подужати.
- Е. Темрява, темінь, темнота, п'тьма.

5. Серед запропонованих пар слів знайдіть однозначні слова.

- А. Українець, киянин, лікар, вівторок.
- Б. Олень, окунь, ромашка, стілець.
- В. Меридіан, два, лінія, крило.
- Г. Тонна, міський, замок, промінь.
- Д. Метр, вересень, ключ, перо.
- Е. Кленовий, десять, коса, ніс.

6. Знайдіть рядки, у яких подані авторські неологізми.

- А. Довкілля, податківець, факс.
- Б. Імідж, принтер, йогурт.
- В. Яблуневоцвітно, огнепоклонники, ясносоколово.
- Г. Весновій, знедуховніти, знещасливити.
- Д. Інтернет, бронедвері, гіпсокартон.
- Е. Дисплей, прем'єр-міністр, леговище.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність.

1. Фразеологізми	А. Князь, цар, кожум'яка.
2. Омоніми	Б. Горить вогнище, родинне вогнище.
3. Переносне значення слів	В. Як сніг на голову, робити з мухи вола.
4. Історизми	Г. Промінь надії, промінь щастя, промінь свободи.
	Д. Бейсбол, клонування, менеджмент.

8. Знайдіть відповідність між фразеологізмом та його значенням. Із двома фразеологізмами складіть речення.

1. За тридев'ять земель.

- А. Поїхати в іншу країну.
- Б. Дуже далеко.
- В. Фантазувати.

2. Товкти воду в ступі.

- А. Замовкнути.
- Б. Говорити зайве.
- В. Зволікати.

3. Голову гризти.

- А. Викликати хворобу.
- Б. Набридати розмовами.
- В. Напружено думати.

4. Піймати облизня.

- А. Облизатися.
- Б. Зазнати невдачі.
- В. Зловити пташку.

Високий рівень

9. Напишіть невелику розповідь «Цікава професія» (5-6 речень), використовуючи терміни та професійні слова.

Варіант II

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний.

1. Позначте рядок, у якому всі слова є запозиченими.

- А. Вода, злива, блискавка, верба, явір.
- Б. Біблія, математика, театр, хор, етика.
- В. Сніг, житло, кінь, соловей, батько.
- Г. Вітей, пшениця, заєць, брат, стіл.
- Д. Грім, сестра, будинок, борщ, молоко.

2. Позначте рядок, у якому всі слова є застарілими.

- А. Поміщик, соха, прядка, земля, місяць.
- Б. Княгиня, чумақ, пістоль, печеніги, ректи.
- В. Цариця, червінець, малий, півень, клен.
- Г. Половці, дзигарі, великий, зозуля, осінь.
- Д. Сrebro, враг, смачний, жайворонок, зими.

3. Позначте рядок, у якому всі слова є неологізмами.

- А. Довкілля, бартер, читач, переможець, байдужість.
- Б. Інтернет, гамбургер, бомж, бронедвері, дисплей.
- В. Телетайп, бджолинність, свідоцтво, рілля, земля.
- Г. Відсоток, повесніння, піїт, вельми, колір.
- Д. Акордитись, безмір, тварина, рослина, ромашка.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають шість варіантів відповідей, із яких два правильних.

4. Антонімічних пар не утворюють фразеологізми рядків...

- А. Хоч греблю гати – як кіт наплакав.
- Б. Він такий, як хліб м'який – ні се ні те.
- В. Накивати п'ятами – вертїтиса, як муха в окропі.
- Г. Відкрити душу – лізти в ярмо.
- Д. Ні пари з уст – роззявити пельку.
- Е. Жити душа в душу – жити як кішка з собакою.

5. У яких реченнях використано професійні слова і терміни.

- А. На ливарному дворі холол чавун попереднього топлення, рухався кран, канавники метушилися, гула домна.
- Б. Упоравшись надворі, мати пхають у двері в'язку соломи і кидають біля грубки.
- В. На призьбі ти сидиш совою і серце рвеш. А я їду в крові і ранах, сліпий їду...
- Г. Город до того переповнявся рослинами, що десь серед літа вони вже не вмїщалися в ньому.
- Д. Була тоді ще дівкою Десна, а я – здивованим маленьким хлопчиком із широко розкритими зеленими очима.
- Е. Худорлявий хлопець переправився через Дніпро вузьким човном, підждав на пристані, поки до причалу пришвартувався пароплав.

6. Знайдіть рядки, у яких подані синоніми.

- А. Відважний, сміливий, безстрашний.
- Б. Бридкий, огидний, потворний.
- В. Рано, ні світ ні зоря, ввечері.
- Г. Здивуватися, зробити великі очі, сміятися.
- Д. Сумніватися, допомогти, кривдити.
- Е. Беззвучний, ні пари з уст, гомоніти.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність.

1. Історизми	А. Живець, мичунка, когут.
2. Антоніми	Б. Воевода, дворянин, чумақ.
3. Омоніми	В. Гостра коса – дівоча коса, електричний розряд – спортивний розряд.
4. Діалекти	Г. Світло – темрява, зачинити – відчинити.
	Д. Плакати, ридати, голосити.

8. Установіть відповідність між фразеологізмом і відповідним йому словом-синонімом. Із двома фразеологізмами складіть речення.

1. Ледарювати.	А. Кинути оком.
2. Базікати.	Б. Воду в ступі товкти.
3. Оглянути.	В. Байдики бити.
4. Мало.	Г. Ляси точити.
	Д. Як кіт наплакав.

Високий рівень

9. Напишіть невелику розповідь «Україна у 2020 році» (5-6 речень), використовуючи неологізми.

10 клас. Академічний рівень.

Контрольна робота №1.

Стилістичні засоби фонетики.

Культура мовлення

Варіант 1

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний.

1. Стилістичну помилку допущено в рядку.

- А. Учитель надав восьмикласникам матеріал для виконання контрольної роботи.
Б. Троєнці, в човни посідавши і швидко їх поодпихавши, по вітру гарно попливли.
В. Тоді ще люди не знали заліза, і той період в історії називається кам'яним віком.
Г. Нове століття вже на видноколі, і час новітню створює красу.
Д. Тарас Шевченко знав і любив твори Пушкіна, він охоче їх читав напам'ять.

2. Норми милозвучності допущено в усіх сполученнях рядка.

- А. Читав у книзі, фрукти й овочі, зустріч в школі.
Б. Світають у вікнах, проживаю у Львові, рука у руку.
В. Сніг узимку, зустріли ввечері, працював у полі.
Г. Пірнути у хвилі, заняття у фотолaboratorії, виглянула в вікно.
Д. Любов і ненависть, злагода і єдність, «Батьки й діти».

3. Наголос падає на перший склад в усіх рядках.

- А. Навчання, синонім, шофер.
Б. Широко, глибоко, низький.
В. Сумщина, позначка, високо.
Г. Сантиметр, постамент, некролог.
Д. Сестра, чотирнадцять, беремо.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають сім варіантів відповідей, із яких три правильних.

4. Підкреслені літери позначають один і той самий звук в усіх словах рядка.

- А. Нігті, поріг, гордість.
Б. Вчиться, радість, тьохкас.
В. Стежка, журба, книжка.
Г. Книга, куля, вокзал.
Д. Зірка, просьба, кузня.
Е. Якби, грунт, анекдот.
Є. Зозуля, погруддя, тобі.

5. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка.

- А. Під'їзд, ялина, боротьба, лоза.
Б. Явір, знання, сьомий, лінь.
В. Вишняк, пір'я, збіжжя, більшість.
Г. Миський, їжак, мрія, сіль.
Д. Рясний, єдність, школяр, юність.
Е. Юннат, морквяний, сіють, ланцюг.
Є. Прядка, листя, каяття, заєць.

6. Фонетичний запис усіх слів у рядках відображає правильну вимову.

- А. Просьба [проз'ба].
Б. Якби [йагбі].
В. Вокзал [возал].
Г. Розумний [розумний].
Д. Цвях [ц'вйах].
Е. Ллєтсья [л' :єт с'а].
Є. Джміль [джм'іль].

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між характеристикою приголосних і прикладами слів із цими приголосними.

Звуки	Приклади
1. Усі тверді.	А. Рогніда, Лук'ян, Станіслав.
2. Усі м'які.	Б. Остап, Маргарита, Емма.
3. Тверді та м'які.	В. Ілля, Юлія, Лідія.
4. Тверді та пом'якшені.	Г. Людвіг, Овідій, Сергій.

Д. Квітослава, Камілла, Віра.

8. Напишіть про чергування голосних звуків [о],[е] з [і]. Наведіть приклади.

Високий рівень

9. Складіть і запишіть невелику розповідь «Шевченко і Кременеччина». У висловлюванні використовуйте слова, у яких може відбуватися чергування голосних.

Варіант 2

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний.

1. Стилістичну помилку допущено в рядку.

- А. Про зміни в розкладі занять повідомлять трохи пізніше.
Б. Під вербою молодята гомоніли до самого ранку.
В. За вашим шепотом і нашого крику не чути.
Г. Нарядилась, як пава, а кричить, як гава.
Д. Учені балакають про позиційні чергування приголосних.

2. Норми милозвучності дотримано в усіх словосполученнях рядка.

- А. Допомагав їти, сестра й брат, «Війна й мир» .
Б. Батьки і я, злагода і єдність, тихо й ясно.
В. Зайшов у клас, скарб із лісу, одягнений в форму.
Г. Брат і сестра, виглянула у вікно, фрукти й овочі.
Д. Вона йшла, працювали втрьох, вода у озері.

3. Наголос падає на другий склад в усіх словах рядка.

- А. Будинковий, бурити, вапно.
Б. Каталог, діалог, ведмедиця.
В. Рушник, з-проміж, зстаріти.
Г. Бородавка, аналог, босоніж.
Д. Натхнення, прихід, рояліст.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають сім варіантів відповідей, із яких три правильних.

4. Підкреслені літери позначають один і той самий звук у всіх словах рядка.

- А. Намисто, життя, блакитний.
Б. Герой, перемога, постичний.
В. Голубка, сяйво, столичний.
Г. Екран, предмет, повернути.
Д. Сопілка, козацький, голова.
Е. Легко, вогко, хитрий.
Є. Молодьба, боротьба, діжка.

5. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка.

- А. Духмяний, щастить, рясний, висиджує.
Б. Сузір'я, рябий, кобзар, ясен.
В. Пам'ять, дошить, священний, висиджує.
Г. З'явитись, берегиня, єдність, з'явитись.
Д. Цабель, сюжет, доля, знання.
Е. Дзига, джміль, щастя, рум'янець.
Є. Щедрість, більярд, весілля, м'ята.

6. Фонетичний запис усіх слів у рядках відображає правильну вимову.

- А. Боротьба [бород'ба].
Б. Отже [оджей].
В. Український [україн'ський].
Г. Сніг [сн'іг].
Д. Дзвін [дзв'ін].
Е. Кожух [кожух].
Є. Бджола [бджола].

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між характеристикою приголосних і прикладами слів із цими приголосними.

Звуки	Приклади
1. Усі тверді.	А. Донецьк, Умань, Євсуг.
2. Тверді та м'які.	Б. Світа <u>з</u> ь, Л <u>н</u> ці, К <u>і</u> лія.
3. Тверді та пом'якшені.	В. Рогат <u>и</u> н, До <u>л</u> ина, Судак.
4. Тверді, м'які, пом'якшені.	Г. Бог <u>о</u> ду <u>х</u> ів, Хар <u>к</u> ів, Мед <u>ж</u> иб <u>і</u> ж.
Д. Ни <u>ш</u> ів <u>ц</u> і, Па <u>п</u> і <u>р</u> ня, Я <u>к</u> ів <u>к</u> а.

8. Напишіть про найпоширеніші чергування приголосних. Наведіть приклади.

Високий рівень

9. Складіть і запишіть невелику розповідь «Історичні пам'ятки нашого міста». У висловлюванні використовуйте слова, у яких може відбуватися чергування приголосних.

**Кушнерик Наталія
Василівна, учитель вищої
категорії Кременецької
ЗОШ I-III ступенів №1**

10 клас

Контрольна робота № 2

Стилістика мови. Культура мовлення.

Позначення на письмі голосних і приголосних звуків

Тестові завдання

I варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний.

1. У якому рядку всі слова слід писати з апострофом?

- А. Пів...огірка, різдв...яний, зор...яний, медв...яний.
- Б. Ін...екція, п...едестал, мавп...ячий, пів...ягоди.
- В. Від...емний, об...ект, Григор...ев, кон...юнктурний.
- Г. Моркв...яний, порт...ера, дит...ясла, тр...юмо.

2. У якому рядку всі слова слід писати через літеру е?

- А. Щ...дрування, справ...дливість, в...сло, п...люка.
- Б. Завм...рати, розт...рати, кр...авий, к...п'ятити.
- В. Тр...вога, в...шневий, м...р...хтіти, п...ріжок.
- Г. Ап...льсин, л...вада, зб...р...жений, прав...дний.

3. У якому рядку наголос падає на перший склад у всіх словах?

- А. Саджанець, ковзкий, паличка, печиво, креслити.
- Б. Дошечка, тьохкати, олень, ранити, меркнути.
- В. Довідник, дужки, іскра, подруга, сердитись.
- Г. Перцевий, обстріл, показ, бажаний, лагодити.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають сім варіантів відповідей, із яких три правильних.

4. Правильно написано всі слова у рядках.

- А. Ненавистний, очисний, якісний, цілісний.
- Б. Безвиізний, усний, заздрісний, кістлявий.
- В. Провісник, вискнути, свистнути, чесний.
- Г. Доблестний, баластний, хвастливий, хворостняк.
- Д. Форпостний, корисний, щасливий, улесливий.
- Е. Заїздний, щасливий, безкорисливий.

5. Подвоєння відбувається в усіх словах рядків.

- А. Священ...ий, без...змістовний, знан...я, стат...ей.
- Б. Цін...ий, без...бройний, письмен...ик, годин...ик.
- В. Розріс...я, жит...евий, суцвіт...я, олов'ян...ий.
- Г. Корін...ий, закон...ий, довгоочікуван...ий, затиш...я.
- Д. Юн...атівський, суд...юю, огнен...ий, сподіван...я.
- Е. Свяще...ик, відмі...о, орли...ий.

6. Велика літера пишеться в усіх словах рядків.

- А. (Ф,ф)ранкові твори, (П,п)резидент України, (П,п)олісся.
- Б. (Є,є)вангеліє, (П,п)етрові батоги (рослина), (З,з)ахідна (Є,є)вропа.
- В. (Б,б)ультер ер, (О,о)перний (Т,т)еатр, сузір'я (В,в)олопас.
- Г. (С,с)вятий (Д,д)ух, (Р,р)ектор, (С,с)юфіївський собор.
- Д. (І,і)зраїль, (Д,д)ень учителя, (Г,г)оверла.
- Е. Ш(ш)евченківські поля, Ш(ш)евченківська премія.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між голосними та словами іншомовного походження, у яких вони пишуться.

1. І.	А. Фа...тон, про...кція, р...жим.
2. И.	Б. Моза...ка, на...вний, его...зм.
3. Е.	В. ...вразія, конве...р, паці...нт.
4. Є.	Г. Імб...р, ст...мулювати, Аркт...ка.
	Д. П...етет, Д...зель, арх...варіус.

8. Прочитайте текст (окремі розділові знаки пропущено).

Виконайте завдання до нього.

(1) Могили називали Сліпою. (2) Була висока й гостра, одиноко мріла в степу, накликаючи в козацьких дозорців думки про минулість життя та неминучість слави.

(3) Колись вона була обкладена камінням, але за довгі роки ніздрюваті вапняки пообвалювалися, і чи то позападали в землю,

чи то їх побрали велетні з Громової печери на Дніпрі, де, як розповідають діди, жили ще зовсім недавно(4) Біля печери й тепер валяється багато таких каменів. (5) І тільки декілька, облизаних вітрами, потрісканих од сонця, стремить із землі коло підніжжя могили. (6) А по всій могилі – бур'ян – не суспіль, а острівками: буркун і катран, які до середини літа вигорають майже до чорноти. (7) У татарський бік могила спадала полого, в козачий – круто, стрімко, а наокож – степ, скільки око візьме.

А. У якому реченні допущено орфографічну помилку?

I. Першому. II. Третьому. III. П'ятому. IV. Сьомому.

Б. У якому реченні допущено пунктуаційну помилку?

I. Другому. II. Третьому. III. Шостому. IV. Сьомому.

Високий рівень

9. Напишіть невеликий твір-роздум «Українська мова – відображення нашої культури».

II варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний.

1. У якому рядку всі слова слід писати без апострофа?

- А. Пів...огірка, різдв...яний, зор...яний, медв...яний.
- Б. Ін...екція, п...едестал, мавп...ячий, пів...ягоди.
- В. Від...емний, об...ект, Григор...ев, кон...юнктурний.
- Г. Моркв...яний, дит...ясла, порт...ера, тр...юмо.

2. У якому рядку всі слова слід писати через літеру и?

- А. Щ...дрування, справ...дливість, в...сло, п...люка.
- Б. Завм...рати, розт...рати, кр...авий, к...п'ятити.
- В. Тр...вога, в...шневий, м...р...хтіти, п...ріжок.
- Г. Ап...льсин, л...вада, зб...р...жений, прав...дний.

3. У якому рядку наголос падає на другий склад у всіх словах?

- А. Кедрина, запаска, наливка, відмова, забава.
- Б. Гонитва, дратва, прабаба, різанина, вершина.
- В. Вимова, розробка, середа, насмішка, вивіска.
- Г. Заслуга, смородина, городина, позика, присяга.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають сім варіантів відповідей, із яких три правильних.

4. Правильно написано всі слова в рядках.

- А. Міццю, бонна, Іллівна, місіс, нехворощю.
- Б. Бовван, Россю, жовчю, блакиттю, мулла.
- В. Суддів, статей, вілла, ввічливість, ляний.
- Г. Наллеш, барокко, Діккенс, відкриття, честю.
- Д. Бездоріжжя, повісттю, мотуззя, овва, тушшо.
- Е. Леться, священник, сонний, молодістю.

5. М який знак пишеться в усіх словах рядках.

- А. Різ...блений, людс...кіст..., повір...те, павіл...йон.
- Б. Стіл...ці, стан...те, жмен...ка, пробивають...ся.
- В. Тітон...ка, на таріл...ці, нян...чити, порт...ера.
- Г. Ал...янс, т...мяніти, Ковел...щина, слиз...ко.
- Д. Дон...чин, на сторін...ці, близ...ко, емал...ований.
- Е. Уман...щина, гал...ка, Гал...ка, кременец...кий.

6. Велика літера пишеться в усіх словах рядків.

- А. (І,і)ванків зошит, (А,а)кадемік, місто (Б,б)іла (Ц,ц)ерква.
- Б. (Ш,ш)евченківські свята, комета (Г,г)алея, (З,з)ахідні Карпати.
- В. (К,к)оран, (К,к)анівське водосховище, (Н,н)ова Гвінея.
- Г. (С,с)кіфи, (П,п)івденний полюс, (Д,д)амоклів меч.
- Д. (Т,т)етянин батько, (П,п)ринц Чарльз, свято (Н,н)овий рік.
- Е. Ф (ф)ранківська земля, Ф(ф)ранківський стиль.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між голосними та словами іншомовного походження, у яких вони пишуться.

1. І.	А. Ре...стр, ...герський, Сь...пра-Леоне, ауді...нція.
2. И.	Б. Ре...міграція, про...кт, р...читатив, п'ед...стал.
3. Е.	В. Фінанс...ст., Цюр...х, ц...стерна, м...трополит.
4. Є.	Г. Проза...к, на...вний, Ка...р, ру...на.
	Д. Дез...нтеграція, Місс...сіпі, д...аметр, абітур...ент.

8. Прочитайте текст (окремі розділові знаки пропущено).

Виконайте завдання до нього.

(1) По небу паслися пухнасті отари, їхні хвилясті окрайці були налиті сяйвом, рельєфно виділялися на голубих прогалинах. (2) Зеленою притьмареною смугою віддалявся Буг, і коли машина піднялась вгору, далічнь могутніми руками почала підіймати лілово-сізі ліси. (3) Орлино клекотала по яругах весіння вода, біла гарматними вибухами, спадаючи згорі вниз. (4) Високо-високо, ледве не торкаючись хмарок, співали жайворонки; білокрилий бусел ходив по жовто-зеленій долині так поволі неначе статечний господар за плугом. (5) Хвиляс-

тими розрізненими димками парували поля. (6) І ці весінні шуми, і повіви, і барви, і картини не раз хвилювали та заспокоювали Дмитра. (7) І погляд, і чуття його ширше охоплювали ці світи, вони стали стократ дорожчими, зрозумілішими, красивішими та ближчими.

А. У якому реченні допущено орфографічну помилку?

І. Другому. ІІ. Четвертому. ІІІ. Шостому. ІV. Сьомому.

Б. У якому реченні допущено пунктуаційну помилку?

І. Першому. ІІ. Четвертому. ІІІ. Шостому. ІV. Сьомому.

Високий рівень

9. Напишіть невеликий твір-роздум «Українська мова – відображення нашої культури».

Контрольна робота № 3

Стилістичні засоби лексикології та фразеології

Тестові завдання

І варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний.

1. Знайдіть речення, у якому стилістично забарвлена лексика надає відтінок іронічності.

А. Всім серцем любіть Україну свою – і вічні ми будемо з нею!
Б. Аж потіють та товпляться, щоб то ближче стати коло самих: може, вдарять або дулю дати благоволять.
В. Позирав щораз в віконце, чи не трапиться вона, його щастя, його сонце, його зіронька ясна.
Г. Прилетіла весна на рябому коні.

2. Укажіть рядок, у якому вжито діалектні слова.

А. Силует, університет, хімія, дискусія.
Б. Роботяга, шпетити, лупцювати, репет.
В. Пневмонія, стартер, сервер, скальпель.
Г. Постер, Інтернет, смартфон, анонс.

3. Продовжіть визначення: «Слова, які використовуються лише мешканцями тієї чи іншої місцевості, - це...»

А. Пароніми. Б. Діалектизми.
В. Просторіччя. Г. Професійні.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають сім варіантів відповідей, із яких три правильних.

4. Укажіть рядки, у яких ужито лише запозичені слова.

А. Філія, креатив, філологія, анексія, вступ.
Б. Баскетбол, пальто, кашне, музей, лінгвістика.
В. Дизайн, бутерброд, клас, футбол, бульйон.
Г. Пюре, акорд, відділення, філія, тріо.
Д. Конституція, закон, фортепіано, геологія, філолог.
Е. Мама, сестра, рушник, кіно.

5. У якому рядку трапляються лише загальноживані слова?

А. Стіл, їжа, хлопець, чувак, мій.
Б. Телевізор, моє, хліб, вулиця, Батьківщина.
В. Квітка, мати, син, драйвер, їхній.
Г. Вода, чийсь, діти, рука, модем.
Д. Сіль, цукор, жити, твоя, небо.
Е. Комп'ютер, мама, сольфеджіо, небо.

6. У якому рядку всі слова вжито в переносному значенні?

А. Плачуть дерева, плаче дитина, плаче дощ, голосний плач.
Б. Золота осінь, золота душа, золоте серце, золота людина.
В. Тепла зустріч, тепле молоко, тепла вода, теплота сердець.
Г. Гаряче обговорення, гаряча суперечка, гарячі обійми, гаряче серце.
Д. Срібний браслет, срібляста трава, срібні скроні, срібна каблучка.
Е. Дерев'яний стіл, розгорнута книга, жовтороте пташеня.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між назвою групи слів і прикладами.

1. Просторічні.	А1. Сальдо, скальпель, камертон.
2. Неологізми.	Б. Соловейко, стовпчик, хмарище.
3. Професійні.	В. Модем, солярій, Інтернет.
4. Застарілі.	Г. Наколобродити, ляпати, швендіяти.
	Д. Піїт, рать, перст.

8. Прочитайте текст. Виконайте завдання до нього.

(1) У нашій країні чисельність лелек помітно скоротилася. (2) У деяких областях України вони зникли зовсім. (3) На думку орнітологів, щоб допомогти птахам вижити, необхідно ретельно вивчити особливості їх життя та міграції. (4) Лелека – він же чорногуз, він же бусол, бузько, гайстер, бушель, жабоїд, боцян і дзьобун – мешкає в Україні лише у двох видах: чорному та

білому. (5) Популяція «блондинів», які іммігрували сюди з Центральної Європи, близько 25-30 гніздую-

чих пар. (6) А от справжніх наших аборигенів – чорних лелек – усього лише 300 гніздуючих пар. (7) Ми маємо зробити все від нас залежне, щоб зберегти популяцію цих корисних птахів.

І. Визначте стиль тексту.

А. Художній. Б. Науковий. В. Публіцистичний. Г. Розмовний.

ІІ. У якому реченні зустрічаються діалектизми?

А. Першому. Б. Третьому. В. Четвертому. Г. Шостому.

Високий рівень

9. Напишіть невеликий твір-роздум «Як впливає використання просторічної лексики на рівень нашої культури?».

ІІ варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний.

1. Знайдіть речення, у якому стилістично забарвлена лексика надає відтінок ласкавості.

А. Всім серцем любіть Україну свою – і вічні ми будемо з нею!
Б. Аж потіють та товпляться, щоб то ближче стати коло самих: може, вдарять або дулю дати благоволять.
В. Позирав щораз в віконце, чи не трапиться вона, його щастя, його сонце, його зіронька ясна.
Г. Прилетіла весна на рябому коні.

2. Укажіть рядок, у якому вжито професійні слова.

А. Силует, університет, хімія, дискусія.
Б. Роботяга, шпетити, лупцювати, репет.
В. Пневмонія, стартер, сервер, скальпель.
Г. Постер, Інтернет, смартфон, анонс.

3. Продовжіть визначення: «Слова, які вживаються лише в певній сфері діяльності представниками певних професій, - це...»

А. Пароніми. Б. Діалектизми.
В. Просторіччя. Г. Професійні.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають сім варіантів відповідей, із яких три правильних.

4. Укажіть рядки, в яких вжито лише запозичені слова.

А. Філія, креатив, філологія, анексія, морфологія.
Б. Какаду, манто, кашне, авеню, біографія.
В. Оздоблення, вода, клас, футбол, бульйон.
Г. Пюре, акорд, відділення, рішення, тріо.
Д. Резюме, закон, фортепіано, геологія, висновок.
Е. Козак, стежка, директор, посмішка.

5. У якому рядку зустрічаються лише загальноживані слова?

А. Стіл, резолюція, перець, книжка, мій.
Б. Бігги, моє, показ, вулиця, Батьківщина.
В. Рослина, брат, син, драйвер, їхній.
Г. Море, чийсь, батько, рука, осінь.
Д. Сіль, цукор, файно, твоя, небо.
Е. Сумка, плай, весело, бараболя.

6. У якому рядку всі слова вжито у переносному значенні?

А. Шовкова тканина, шовкові панчохи, шовкове волосся, шовкова нитка.
Б. Співали дівчата, співали хором, співали дерева, співала душа.
В. Гіркі сльози, гірка образа, гіркі слова, гіркі докори.
Г. Теплий погляд, теплий чай, теплий прийом, душевна теплота.
Д. Важкий випадок, важкі думки, важкий характер, важкий погляд.
Е. Весела посмішка, тяжка рука, сосновий паркет.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між назвою групи слів і прикладами.

1. Побутова лексика.	А. Симптом, азот, фіксаж.
2. Ділова лексика.	Б. Тайстра, пантрувати, вуйко.
3. Діалектизми.	В. Резолюція, констатувати, протокол.
4. Застарілі слова.	Г. Смакота, жбурнути, спатоньки.
	Д. Челядь, отрок, мушкет.

8. Прочитайте текст. Виконайте завдання до нього.

(1) Іван гнав тепер вниз, без тьми, наосліп, рвав зрадливий обійми ожин, ламав сухі гіллячки, котився по слизьких мхах і з жахом чув, що за ним щось женеться. (2) Нарешті впав. (3) Прийшовши до тьми і побачивши знайомі місця, він заспокоївся трохи. (4) Здивований, слухав деякий час. (5) Пісня, здавалося, бриніла вже в ньому. (6) Він вийняв сопілку. (7) Починав грати спочатку, ловив якісь звуки, і, коли нарешті знайшов, що

відавна шукав, що не давало йому спокою, і лісом поплила чудна, не відома ще пісня, радість вступила в його серце, залляла сонцем гори, ліс і траву, заклекотіла в потоках, підняла ноги в Івана, і він, пожбурнувши денцівку в траву та взявшись у боки, закрутився в танці.

I. Визначте стиль тексту.

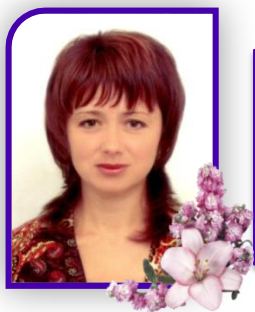
А. Художній. Б. Науковий. В. Публіцистичний. Г. Розмовний.

II. У якому реченні зустрічаються діалектизми?

А. Першому. Б. Третьому. В. Четвертому. Г. Сьомому.

Високий рівень

9. Напишіть невеликий твір-роздум «Як впливає використання просторічної лексики на рівень нашої культури?»

**Букай Надія Ярославівна,
учитель вищої категорії
Розтоцької ЗОШ
I-II ступенів**

9 клас

Контрольна робота №3.

Безполучникове складне речення

Тестові завдання

I варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири варіанти відповідей, із яких лише **ОДИН** правильний.

1. Укажіть безполучникове складне речення із зіставно-протиставними відношеннями.

- А. Вам страшно - геть ідіть з дороги.
Б. Війне вітерець - дзвінка пшениця летить, кидається уплав.
В. Продержало з тиждень морозом - земля залякла, як кістка.
Г. У такі ночі довго хвилюється серце косаря: йому згадується літо.

2. Яке з безполучникових складних речень складається із шести частин-речень?

- А. За все, за все призначена ціна: за радість треба платити мукою, за зустрічі ми платимо розлукою, нікого ця розплата не мине.
Б. Позавчора роз'їдала байдужість, учора — зневіра, сьогодні — бажання солодко жити за рахунок чужої праці.
В. Посієш вчинок — пожнеш звичку, посієш звичку — пожнеш характер, посієш характер — пожнеш долю.
Г. А згори лине жайворонкова пісня: доноситься голос, як срібний дзвіночок, — тремтить, переливається, застигає в повітрі.

3. Укажіть речення, яке відповідає правилу: тире в безполучниковому реченні ставиться тоді, коли перша частина вказує на умову.

- А. Під осінь в кожному селі немов димки стоять жертовні - копають люди картоплі.
Б. Зійшла вода - колеса стали.
В. Подивилась ясно - заспівали скрипки.
Г. Сім'я міцна - горе плаче.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають п'ять варіантів відповідей, із яких **ДВА** правильних.

4. Які з поданих речень є безполучниковими складними з однотипними частинами, що виражають послідовність дій?

- А. Люблю хати древлянського Полісся, де куц туману, як бузок, розрісся.
Б. Гаснуть у плавнях летючі комети, тихо вмирає на заході ніч.
В. Хмарки біжать — милуюся.
Г. Схилиться над селом сонячна твердінь, ластівка крилом розтинає тінь.
Д. З ледачим скрізь біда: хоч верть-круть, хоч круть-верть.

5. У яких випадках тире вжито між частинами безполучникового складного речення?

- А. Бідність і багатство — єсть то божа воля; з милим їх ділити — ось щаслива доля.
Б. Хоч щось сказати — і слова не промовить.
В. Я ж землі під собою не чую — я мов у раю.
Г. Буду, — каже, — тебе, моя зозуленька, як око, беретти.
Д. Троянці покотом лежали і на дозвіллі добре спали - Еней і сам уклався спати.

6. З'ясуйте, у яких безполучникових складних реченнях ставиться двокрапка, адже наступна частина виражає причину того, про що йдеться в попередній частині.

- А. Пам'ятайте серцем: наша мова - пісня.
Б. Троянда не розквітне: її спалило сонце непривітне.
В. Я чую: пульсують соки у тіло моє з землі.
Г. Бачу здалека: хвиля іскриста грає вільно по синьому морі.
Д. У такі ночі довго хвилюється серце косаря: йому згадується літо.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між реченнями та розділовими знаками, які необхідно в них поставити.

1. Кома.	А. Вам страшно / геть ідіть з дороги.
2. Крапка з	Б. Але він не зрадів/йому більше вже хотілося хмар і дощу, ніж сонця.
3. Тире.	В.Весело бриніли набубнявілими гілками осокори / задумливо погойдувала обважнілими косами береза.
4. Двокрапка.	Г. З тихим плескотом на берег, ледь хитаючись, рине хвилечка перлиста / править хтось малим човенцем.
	Д. Танцюють зорі / на мороз чималий показують.

8. Який розділовий знак вимагає пояснювальну інтонацію у безполучниковому складному реченні? Наведіть приклад такого речення.

Високий рівень

9. Напишіть твір-мініатюру «А вже весна, а вже красна...», використовуючи складні безполучникові речення.

II варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири варіанти відповідей, із яких лише **ОДИН** правильних.

1. Укажіть безполучникове складне речення.

- А. По-моєму, кожна людина мусить хоч раз коли-небудь сягнути свого зеніту.
Б. По шляхах з поля до млина мчали машини, повні мішків із зерном.
В. Тиша стояла в лузі, тільки сюрчали коники, заповнюючи її потерухою кістлявих звуків.
Г. Живі землі живої, згадайте ви весну, блакитно-ясні бурі і цвітно-травний шум.

2. Укажіть рядок, у якому подано безполучникове складне речення з однорідними частинами.

- А. Не візьмешся за роботу - робота сама не зробиться.
Б. Літаки спустилися нижче - в повітрі завили бомби.
В. Сіли перепочити і раптом помітили: хтось до них іде. набубнявілими гілками осокори, задумливо погойдувала обважнілими косами береза.

3. Укажіть речення, яке відповідає такій характеристиці: речення розповідне, складне, безполучникове, із однорідними частинами, між простими реченнями смислові відношення одночасності подій.

- А. Тут все говорить із прадавніх пір, тут вічність диха тихо серед гір.
Б. Вовків боялися - у ліс не ходити.
В. Брязне клинок об залізо кайданів - піде луна по твердинях тиранів.
Г. І досі сниться: під горою між вербами та над водою біленька хаточка.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають п'ять варіантів відповідей, із яких **ДВА** правильних.

4. Які з поданих речень не є безполучниковими складними?

- А. Але він не зрадів: йому більше вже хотілося хмар і дощу, ніж сонця.
Б. По однім боці хвилювалося жито, по другім — жовтіла глиняна круча, з чубком червоних маків.
В. Тепер поле все ширше розкривало свої рамена, все далі розстеляло свою одягу.
Г. Жовті палички цвіту тихо гоїдались на волосинках вздовж колосків, і непомітний пилок золотився на сонці.
Д. Великі каміння холоділи під слизьким мохом, голі корені смрек заплітали стежки, вкриті верствою сухої глиці.

5. У яких реченнях двокрапка і тире вжиті між частинами безполучникового складного?

- А. Від Романових яблук на стовпцях польова доріжка змінюється на наших очах: сіра, буденна, у пилюці, вона стає зовсім інакшою

— лежить між стернями уже весела, святкова, до самої Тернівщини вся просто засвітилася від тих яблук!

Б. Усе: і небо, і перемелена на труху в глибоких колях дороги сіно, і тривожний крик птиці, і невисока росиста отава — сповіщало, що літо здає ключі сумовитій осені.

В. Старий Горищвіт мав багато щасливішу вдачу: думав про землю — розмовляв із землею, бачив зорі — говорив з ними, ходив біля вуликів — знаходилося слово і для бджіл.

Г. М. Рильський писав: «Ми пишаємося нашою прекрасною мовою, ми любимо її — і ми повинні дбати про неї, бо вона — знаряддя людської мислі, бо вона — крила нашої пісні».

Д. Без жертв, без зусиль і злигоднів не можна жити на землі, і життя — не сад, у якому ростуть лише квіти.

6. До яких з поданих речень можна дібрати синонімічні безсполучникові складні з однотипними частинами?

А. Здавалось, чути було, як стогне земля.

Б. Я щасливий, що не став злим.

В. У нього зовсім не кучеряве волосся, але у нього кучерява душа, думка, фантазія.

Г. Як згадає він рідну країну, затремтить його серце сумне.

Д. Тиша стояла в лузі, і тільки сюрчали коники, заповнюючи її потерухою кістлявих звуків.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між реченнями та розділовими знаками, які необхідно в них поставити.

1. Кома.	А. У гаю, гаю вітру немає / місяць високо, зіроньки сяють.
2. Крапка з комою.	Б. Вже пахло морем / ось-ось воно мало з'явитися із-за обрію.
3. Тире.	В. Там був звичай / кожен із гостей садив дерево чи кілька дерев.
4. Двокрапка.	Г. У пробуджену ниву лягають зернини / у своє лоно приймає їх тепла рілля.
Д. Танцюють зорі / на мороз чималий показують.

8. Запишіть два безсполучникові складні речення, між частинами яких ставляться різні розділові знаки (кома, тире, двокрапка).

Високий рівень

9. Напишіть твір-мініатюру «Весна борює зиму...», використовуючи складні безсполучникові речення.

Контрольна робота №4

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. ССЦ

Тестові завдання

I варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири варіанти відповідей, із яких лише **ОДИН** правильний.

1. Укажіть помилкову характеристику речення.

На початку квітня подули теплі вітри, по небу побігли пухнасті хмарки, вночі через них перестрибував срібний місяць, а вдень сілило сонце.

А. Складне речення з різними видами зв'язку.

В. Чотири частини.

Б. Зв'язок - безсполучниковий.

Г. Частини є однорідними.

2. Реченню *Батько хай їде орать - його коні знають, а я піду гулять - мене гості чекають* відповідає схема:

А. [], [], a [];

Г. []-(), a []-();

Б. []-[], a []-[];

Д. [], [], a []-().

3. У ССЦ *Богиню добра й захисту людини від зла наші далекі предки вважали Березиню. Вона уявлялася їм у вигляді жінки із застережливо піднятими руками. Саме таку її постать ще й тепер можна побачити на вишитих рушниках, які вивішуються над вікнами й дверима. Невеликі її зображення - мідні обереги - наші предки носили також на грудях темною є розповідь про*

А. Вірування наших предків.

Б. Давньоруську богиню добра.

В. Походження оберегів.

Г. Вишивку на рушниках.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають п'ять варіантів відповідей, із яких **ДВА** правильних.

4. Укажіть речення, у яких перший компонент конструкції — безсполучникове речення з однорідними частинами, а другий

— багатокomпонентне складнопідрядне речення з послідовною підрядністю.

А. Міняється земля, вітри й світи в обгоні, а я сто років плеаю таїну, бо діти виростуть і візьмуть цвіт в долоні, щоб матерям прикрасить сивину.

Б. Коли почую твій співучий голос і легкий сміх навколо забринить, мені здається: серед поля колос гойдається і пташка десь дзвенить.

В. А речення - мов зоряний разок слів-намистинок, що світяться алмазно, і все довкіл сіє так виразно.

Г. А я додам: любити можна поезію в добу ракет, бо, дивна річ, людина кожна якоюсь мірою поет.

Д. Шумлять вітри, гудуть мотори, і я дивлюся вдаль, що плине мимо лісу, який розкинувся аж ген за селом.

5. Укажіть речення з підрядним та безсполучниковим зв'язком.

А. Відскрипіли осінні вози, відскрипіли осінні ключі, і тільки тихими ночами було чути, як поскрипує земля, повертаючи нас і себе ближче до хуртовини.

Б. Шевченко підніс українське письменство до рівня загальнолюдських ідеалів, і тому як представник нації, що не мала своєї державності, став символом художнього та політичного її суверенітету.

В. Тільки коли ми вийшли з села, я згадав, що в мене не в порядку валянок: на підшві проти великого пальця з'явилася маленька дірочка, і туди потроху набивався сніг.

Г. Все записуй в серці молодому, буде це як знахідка тобі, коли в старість прийдеш ти додому, як у гавань тиху кораблі.

Д. Проходить дитинство, людина йде по рідних вулицях, де буяла молодість.

6. Укажіть складні речення із сурядним, підрядним та безсполучниковим зв'язком.

А. Не було таких таємниць, яких би вони не знали, не було таких залищанок, заручень, шлюбів, яких би вони не обговорили до останнього рубчика.

Б. Народи й царства мруть, міняються віки, і там, де чабани дрімали супокійно, зростають городи, киплять криваві війни, в змаганні вічному шаліє смертний люд!

В. Стародавня Ольвія, що по-нашому значить «щаслива», давно їх цікавить обох, давно їм хочеться досліджувати, розкопувати її, занесену пісками, щоб дізнатись, чому вона загинула, чому люди покинули її.

Г. Дитяче сприймання - це сприймання поетів, іноді дитина одним зблиском інтуїції схоплює саму суть, щоб потім своє відкриття зберегти надовго, надійно...

Д. Стояла тиха і по-своєму хвилююча година, згори на верховіття лісу опускався сизий присмерк, а внизу з-під кожного куща виповзав туман, який застилав усю долину.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між складним реченням та видом зв'язку.

1. Складне речення із сполучниковим сурядним, підрядним та безсполучниковим зв'язком.

2. Складне речення із підрядним та безсполучниковим зв'язком.

3. Складне речення із сурядним та підрядним зв'язком.

4. Складне речення із сурядним та безсполучниковим зв'язком.

А. Стояла тиха і по-своєму хвилююча година: згори на верховіття лісу опускався сизий присмерк, а внизу з-під кожного куща виповзав туман, тому здавалось, що над землею коливалися два неба.

Б. А в цей час наді мною твориться диво: хтось невидимий смичком провів по синьому піднебессі, по біли хмарах, і вони забриніли, як скрипки.

В. Українська мова для мене - це море, у якого немає дна берегів і яке настільки багате та невичерпне, що ніколи не встановити межі при пізнанні її феномена.

Г. Як у нашому селі в крицю вдарять ковалі, як у небі голубому закуричуть журавлі, - так і знай: не за горами із пахучим) вітрами, з солов'їними піснями йде весна по всій землі.

Д. Сонце і повітря лоскочуть щоки, а зелень ялинкових гілок виглядає з-під снігу так свіжо, що, здається, надворі стоїть весна, одягнена у білі шати.

8. Доповни речення й познач у ньому «відоме» та «нове» буквами В і Н.

Високий рівень

9. Виконай одне із поданих завдань.

1. Напиши, чим для тебе є рідна мова: національним скарбом, засобом спілкування або чимось іншим. Розбий своє висловлення на абзаци, познач межі ССЦ вертикальною рискою (/).

2. Прочитай рядки вірша Ліни Костенко, у якому вона пише про проблеми сучасного світу:

Як зберегти в собі цю душу

в глобальній кліматі бід?

Кити хоч викидаються на сушу.

А людству викидатися куди?!

Запропонуй свій шлях збереження духовності в умовах сьогодення. Підкресли використані засоби міжфразного зв'язку.

II варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири варіанти відповідей, із яких лише ОДНА правильна

1. Укажіть речення із сурядним і підрядним зв'язком.

А. Ми змалку знали: в небі хмарно і світ кипить, як мутний вир, і тільки той прожив немарно, хто злу ішов наперекір.

Б. Відкрипіла возами осінь, на саях від'їхала зима, і вербовим човником до їхніх бродів прибилась весна.

В. Як хочеш від людей шаноби, любов і гнів бери у путь, а то лиш допотопні сноби твою поезію приймуть.

Г. Шевченко невіддільний від української культури, він ріс і виховувався на її традиціях, але найбільше творче натхнення він здобув з народного життя, що кипіло непокорю, бунтом, жагучою ненавистю до кріпацтва.

2. У реченні *У чорнім горі й жури віру нашу не підтяти: умирають матері, та не вмере ніколи Мати* зв'язок

А. Сурядний.

Б. Безсполучниковий.

В. Сурядний і підрядний.

Г. Сурядний і безсполучниковий.

3. Укажіть варіант відповіді, у якому ССЦ поєднане послідовним (ланцюжковим) зв'язком.

А. Влада залякла перед книжковим стелажем, умонтованим у стіну. Здавалося, що вона вибирає собі книгу - їх тут було кілька сотень. Збирати бібліотеку почав батько ще в ті часи, коли в книгарнях не було нічого, крім томів класиків марксизму, а за справжньою літературою треба було їхати в найдальшу лісокружу, пробиратися таємною стежкою до галявини, на якій юрмилися книголюби та спекулянти.

Б. Горицвіт - досить тендітна рослина, так що він не тільки не обживає нових ділянок, а зі старих зникає. Особливо швидко зникає горицвіт у тих місцях, де випасають худобу. І зовсім не тому, що до смаку тваринам. Навпаки - ні корови, ні коні, ні всяка інша худоба його не їсть. Рослина просто боїться витопування.

В. Цей чудернацький ссавець має вкриті рогами чохлом щелепи. Розмножується він також незвичайно: відкладає яйця, насиджує їх, а малят вигодує молоком. У тихих річках Австралії ця тварина ловить безхребетних, вибираючи їх із мулу. Качкодзьоби стали дуже рідкісними тваринами. Вони перебувають під охороною закону.

Г. Прапори майорять на дахах будинків і на щоглах кораблів. На них чіткі яскраві кольорові візерунки. Прапор є символом країни, а також її областей. Деталі малюнка на прапорі можуть багато чого розповісти про народ та його історію. Синьо-жовтий прапор незалежної України символізує чисте небо і житне поле.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають п'ять варіантів відповідей, із яких ДВА правильних.

4. Укажіть речення, у яких перший компонент конструкції — безсполучникове речення з однорідними частинами, а другий — багатокомпонентне складнопідрядне речення з послідовною підрядністю.

А. Міняється земля, вітри й світи в обгоні, а я сто років плекаю таїну, бо діти виростуть і візьмуть цвіт у долоні, щоб матерям прикрасити сивину.

Б. Коли почую твій співучий голос і легкий сміх навколо забринить, мені здається: серед поля колос гойдається і пташка десь дзвенить.

В. А речення - мов зоряний разок слів-намистинок, що світяться алмазно, і все довкіл сіяє так виразно.

Г. А я додаю: любити можна поезію в добу ракет, бо, дивна річ, людина кожна якоюсь мірою поет.

Д. Шумлять вітри, гудуть мотори, і я дивлюся вдаль, що плине мимо лісу, який розкинувся аж ген за селом.

5. Укажіть речення з підрядним, сурядним та безсполучниковим зв'язком.

А. Відкрипіли осінні вози, відкрипіли осінні ключі, і тільки тихими ночами було чути, як поскрипує земля, повертаючи нас і себе ближче до хуртовини.

Б. Шевченко підніс українське письменство до рівня загальнолюдських ідеалів, і тому як представник нації, що не мала своєї державності, став символом художнього та політичного її суверенітету.

В. Тільки коли ми вийшли з села, я згадав, що в мене не в порядку валянок: на підшві проти великого пальця з'явилася маленька дірочка, і туди потроху набивався сніг.

Г. Все записуй в серці молодому, буде це як знахідка тобі, коли в старість прийде ти додому, як у гавань тиху кораблі.

Д. Проходить дитинство, людина йде по рідних вулицях, де буяла молодість.

6. Укажіть складні речення із підрядним та безсполучниковим зв'язком.

А. Не було таких таємниць, яких би вони не знали, і не було таких залищанок, заручень, шлюбів, яких би вони не обговорили до останнього рубчика.

Б. Народи й царства мруть, міняються віки, і там, де чабани дримали супокійно, зростають городи, киплять криваві війни, в змаганні вічному шаліє смертний люд!

В. Стародавня Ольвія, що по-нашому значить «щаслива», давно їх цікавить обох, давно їм хочеться досліджувати, розкопувати її, занесену пісками, щоб дізнатись, чому вона загинула, чому люди покинули її.

Г. Дитяче сприймання - це сприймання поетів, іноді дитина одним зблиском інтуїції схоплює саму суть, щоб потім своє відкриття зберегти надовго, надійно...

Д. Стояла тиха і по-своєму хвилююча година, згори на верховіття лісу опускався сизий присмерк, а внизу з-під кожного куща виповзав туман, який застилав усю долину.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між ССЦ і його видом.

1. Художня розповідь з елементами опису зовнішності.

2. Художня розповідь з елементами опису місцевості.

3. Художня розповідь з елементами опису приміщення.

4. Художня розповідь з елементами опису природи.

А. Неначе густим молоком обліті фруктови дерева. Ось виструнчилися у весняному святковому вбранні вишні, сливи, черешні, груші. І очей від них не відведеш! Тягне до них, підійдеш, милуєшся і не намилуєшся. Очі радіють, душа радіє.

Б. Повільно ступали чумаки в червоноверхих шапках-бирках, заправивши за вухо оселедці. Від сонця, від вітру й куряви груди, шия та обличчя їх стали як темна бронза. Широки домоткані сорочки і штани були тверді й чорні, як кора: чумаки навмисно просочували їх дьогтем «від чуми та від гадини». У кожного за спиною мушкет. На боці - шабля, а на ший в шкіряному гаманці - татарський ярлик на право переїжджати ногайським степом.

В. Люди дивуються, коли бачать скелясті береги моря, обліплени безліччю птахів. І найбільше серед них чайок. Навіщо їх стільки потрібно? Адже вони з'їдають тисячі тонн риби, засмічують територію. Може, кількість чайок слід якось зменшити? Але в природі все взаємопов'язано.

Г. Січова церква відзначалася дорогою ризницею, щонайкоштовнішим начинням, майстерними виробами золотарів. Царські ворота були виліті з чистого срібла, ікони горіли золотим оздобленням. Ризи священників були ковани щирим золотом. Богослужбні книги - обкладені масивним сріблом із коштовним камінням.

Д. Острів Хортиця - справжнє буйство ландшафту. Утворюючи його, природа нагромила бескиддя гранітних скель, залила

низинні місця водою, кинула деінде віхті зелені – і вийшло диво. Мальовнича краса острова збереглася до наших днів.

8. Доповни речення й познач у ньому «відоме» і «нове» буквами В і Н.

*Для мене мистецький твір – це ...
Високий рівень*

9. Виконай одне із поданих завдань.

1. Напиши, які риси притаманні українському національному характерові, проілюструй їх прикладами з художньої літератури. Розділи своє висловлювання на абзаци, познач межі ССЦ вертикальною лінією (/).

2. Прочитай вірш Ліни Костенко.

*Які слова страхтливі — дволикість,
дворушництво, двозначність, двоєдушність!
Двомовність — як роздвоєне жало.
Віки духовної руйнації.
Змія вжалила серце нації.*

Залежно від своїх переконань погодься з позицією поетеси або запереч її. Підкресли використані засоби міжфразного зв'язку.

**Ковальчук Діна
Олександрівна, учитель
вищої категорії Кременецької
ЗОШ І-ІІІ ступенів №3**

11 клас. Академічний рівень

Контрольна робота № 5

**Стилістика мовлення (функціональна). Культура мовлення
I варіант**

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний.

- Стилістика – це розділ науки про мову, який вивчає...**
 - звукову будову мови;
 - словниковий склад мови;
 - семантичні особливості слів;
 - стилістичну диференціацію мови, її функціональні стилі;
 - основні одиниці синтаксису – речення та словосполучення.
- Одним із різновидів стилістичної помилки є**
 - неправильне узгодження підмета і присудка;
 - вживання слів, не властивих зображуваній епісі;
 - порушення лексичної сполучуваності слів;
 - вживання слів одного стилю мовлення в тексті іншого;
 - неправильне вживання відмінкових форм.
- Підстилями художнього стилю є**
 - стиль ЗМІ, художньо-публіцистичний;
 - епічний, ліричний, драматичний;
 - канцелярський, законодавчий, дипломатичний;
 - науково-популярний, науково-навчальний;
 - художньо-публіцистичний, науково-публіцистичний.

Середній рівень

У завданнях 4-6 є сім варіантів відповідей, із яких три правильних.

4. Укажіть жанри публіцистичного стилю.

- Стаття в газеті, журнал.
- Лекція, анотація, рецензія.
- Інтерв'ю, нарис, репортаж.
- Виступ на радіо, телебаченні, зборах.
- Роман, повість, оповідання.
- Доручення, розписка, заява.
- Дисертація, монографія, підручник.

5. Укажіть мовні особливості розмовного стилю.

- Широке використання побутової лексики.
- Відсутність емоційно забарвлених слів.
- Складні синтаксичні конструкції.
- Експресивні та емоційно забарвлені слова і звороти.
- Спеціальна термінологія.
- Офіційні слова і вирази, штампи.
- Вигуки, неповні речення.

6. Укажіть речення, у якому допущена стилістична помилка.

- Душа української жінки у поєднанні з її працелюбством та господарськими здібностями знайшла свій вираз у вишивках та розписах.
- Ну, значить, в історичних пам'ятках, літописах маємо характерні українські синтаксичні конструкції.
- Відомо, що в пісні вилилася вся минула доля, справжній характер України.
- Червоною ниткою через усю поему проходить думка про об'єднання руських князів для захисту Батьківщини.
- Прошу дозволити здавати державну підсумкову атестацію з історії України (предмет за вибором).
- 10 квітня о 14 годині в актовому залі школи відбудеться конкурс на краще виконання української народної пісні.
- Науковий стиль обслуговує сферу науки, призначенням якої є передача наукової інформації аргументовано і доказово.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність.

Стиль	Текст
-------	-------

8. Дайте відповідь на запитання.

Що спільного і чим відрізняється публіцистичний стиль від

1. Офіційно-діловий.	A. Під час педагогічної практики студенти навчалися перевіряти різні види письмових робіт, оцінювати та аналізувати їх.
2. Публіцистичний.	B. У публіцистичному стилі вживаються лозунги, гасла, заклики у вигляді окличних речень.
3. Художній.	V. Не журися, переросте, з отаких вредних путящі люди виходять.
4. Науковий.	Г. Коли ж дивлюся: баба снує коло моркви, дідова мати. Я – бігом. А вона – зирк за мною.
	Д. Хіба ж можна уявити сучасну українську літературну мову без чудового-пречудового слова «мрія»?

художнього?

Високий рівень

9. Напишіть твір-роздум на тему «Питання культури мови – справа державна чи особиста?»

II варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний.

1. Культура мовлення – це...

- розділ мовознавчої науки, який вивчає нормативність мови;
- досконале володіння мовою, її нормами у процесі мовленнєвої діяльності;
- загальномовне явище, характерне для всіх стильових різновидів української мови;
- відшліфований варіант вимови, слововживання, формотворення;
- сукупність мовних засобів, які використовуються у різних ситуаціях спілкування.

2. Мовними особливостями художнього стилю є

- логічність і точність викладу;
- відсутність емоційно забарвлених слів;
- усі мовні засоби, слова в переносному значенні;
- стандартна лексика;
- спеціальна термінологія.

3. Одним із різновидів стилістичної помилки є

- повторення спільнокореневих слів у сусідніх реченнях;
- уживання росіянізмів;
- неправильне вживання відмінкових форм слів;
- уживання мовних штамтів;
- відрив підрядного речення від пояснюваного ним слова.

Середній рівень

У завданнях 4-6 є сім варіантів відповідей, із яких три правильних.

4. Укажіть підстилі офіційно-ділового стилю мовлення.

- Власне науковий.
- Науково-популярний.
- Законодавчий.
- Канцелярський.
- Дипломатичний.
- Стиль ЗМІ.
- Художньо-публіцистичний.

5. Укажіть сфери використання наукового стилю.

- Наукова діяльність.

- Б. Офіційно-ділові стосунки у державі.
- В. Науково-технічний прогрес суспільства.
- Г. Освіта.

- Д. Громадсько-політичне життя суспільства.
- Е. Література, мистецтво, культура.
- Є. Громадське й економічне життя суспільства.

6. Укажіть речення, у якому допущена стилістична помилка.

- А. Словесний твір – та сама музика або картина: він відгукується в нашій уяві, душі різними гроями сприймання.
- Б. Не могу не сказати, що Тарас Шевченко став символом, який об'єднав націю в найтяжчі часи її існування.
- В. Через усю поему проходить думка про об'єднання князів Київської Русі для захисту Батьківщини.
- Г. Квіти меліси, або меліси цитринової, збирають у липні-вересні, використовують як свіженькі, так і сухенькі листочки.
- Д. Художниці Катерину Білокур та подружжя Лідії та Павла Тичин єднали дружні, теплі взаємини.
- Е. Будівництво Києва, що тривало за часів Володимира Великого, ще масштабніше продовжувалося за князювання його сина – Ярослава Мудрого.
- Є. Колекція Василя Тарновського стала основою теперішнього музею Тараса Шевченка в Києві.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність.

Стиль	Текст
1. Офіційно-діловий.	А. У відповідь на Ваше прохання від 11.04.2013 р. надсилаю Вам чинний преїскурант до зразків товару.
2. Публіцистичний.	Б. Стенографія – спосіб швидкого записування за допомогою системи скорочень і умовних знаків.
3. Художній.	В. Мова народу, народності чи діаспори – то генетичний код національної культури.
4. Науковий.	Г. Виходжу з хати й бачу: сонце залило усеньке подвір'я. Д. Прокидаюся я щосуботи од сонця й золота, що, здається, тече крізь вікно з недавно позолочених хрестів.

8. Дайте відповідь на запитання.

Що спільного і чим відрізняється публіцистичний стиль від наукового?

Високий рівень

9. Напишіть твір-роздум «Чи можна обійтися без спілкування між людьми?»

**Уйван Людмила Федорівна,
старший вчитель,
учитель вищої категорії
Почаївської ЗОШ
I-III ступенів**

**11 клас. Академічний рівень
Контрольна робота № 6**

**Узагальнення й систематизація найважливіших відомостей із української мови
Варіант I**

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний.

1. У якому рядку всі словосполучення вжито в прямому значенні?

- А. Солодкий сон, жовтокоса осінь, море пшениці.
- Б. Золоте серце, темні думки, солодке життя.
- В. Солодка кава, срібна ложка, тепла хустка.
- Г. Сива голова, рожеві мрії, вушко голки.
- Д. Молода трава, багатий місяць, голови соняшників.

2. Знайдіть рядок, у якому всі слова є однозначними.

- А. Корінь, операція, іти, збирати.
- Б. Реакція, масштаб, лежати, гострий.
- В. Атмосфера, білий, говорити, стояти.
- Г. Теплий, твердий, артист, сумувати.
- Д. Бджола, префікс, вельвет, буквар.

3. Визначте, у якому рядку фразеологізми становлять синонімічний ряд?

- А. Без вогню пекти, байки правити, багато брати на себе, зронити сльозу.
- Б. Теревені правити, оповідати сон рябої кобили, боби розводити, плести сухого дуба.
- В. Зробити хибний крок, зривати завісу, зорі знімати з неба, обіцяти золоті гори.
- Г. Міряти лозиною, наклеювати ярлики, на ногах не стояти, передбачати події.
- Д. Памороки забивати, палиця плаче, проковтнути пілюлю, пришити кобилі хвіст.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають по сім варіантів відповідей, із яких три правильних.

4. Укажіть рядки, у яких усі слова спільнокореневі.

- А. Несги, несуч, несеш, несуть.
- Б. Садити, садок, саджанці, садівник.
- В. Зима, зимовий, зимувати, зимівля.
- Г. Сніг, підсніжник, сніговик, засніжений.
- Д. Везу, везеш, везете, буду везти.
- Е. Світлий, ясний, погожий, гарний.
- Є. Радісний, радісно, радісному, радісна.

5. У яких рядках усі займенники написані правильно?

- А. Будь-хто, будь у чому, хтозна-який, нічий.
- Б. Будь-чий, девчиїх, ні до кого, казна хто.
- В. У кого-небудь, де з ким, будь-кому, казна-кому.
- Г. Ні чий, де у кого, будь з кого, аби що.
- Д. Абихто, дехто, будь-кому, хтозна у кого.
- Е. Де чіх, будь-з-ким, який-небудь, декого.
- Є. Ні скільки, абизким, ніхто, дехто.

6. У якому рядку всі прислівники написані правильно?

- А. Напам'ять, за кордон, напоказ, чим-дуж.
- Б. З дня на день, навесні, замолоду, дорожче.
- В. Вдвоє, по-двоє, по-друге, заодно.
- Г. Уночі, наскрізь, щодня, пліч-о-пліч.
- Д. Попідвіконню, в купі, на-жаль, зверху.
- Е. Незрівнянно, здавна, поза-горік, де таки.
- Є. День у день, як-от, навстіж, з краю в край.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність:

1. Лежачий, зів'ялий, пишучий, зігнутий.	А. Прислівники
2. З-попід, із-за, посеред, поміж.	Б. Дієприкметники
3. Праворуч, удвічі, по-латині, аніяк.	В. Дієприслівники
4. Благаючи, повернувшись, розгадавши, зламавши.	Г. Частки
	Д. Прийменники

8. Які ви знаєте види складних речень? Навести приклади.

Високий рівень

9. Напишіть твір-роздум «Мистецтво бути собою».

Варіант II

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний.

1. У якому рядку всі словосполучення вжито у прямому значенні.

- А. Сухе дерево, міцний дріт, чистий зошит.
- Б. Суха доповідь, міцний мороз, чиста вода.
- В. Відбити молотком, відбити бажання, червоний жар.
- Г. Крива шабля, криве дерево, високий будинок.
- Д. Дніпрові береги, бурхлива повінь, читати книгу.

2. Знайдіть рядок, у якому всі слова є однозначними.

- А. Гострий, година, заєць, лихий.
- Б. Хустка, Київ, термометр, відмінок.
- В. Голова, залізний, Дніпро, гарячий.
- Г. Надійність, земля, мова, сухий.
- Д. Яловичина, стіл, Оболонь, Дністер.

3. Визначте, у якому рядку фразеологізми становлять синонімічний ряд?

- А. Зачепити за живе, зривати маску, розплющити очі, перемивати кісточки.
- Б. Очей не відірвати, ні в казці сказати, ні пером описати; хоч з лица воду пий; писана красуня.
- В. Брати на себе, укривати ганьбою, врізати дуба, допикати до живого.
- Г. Облывати брудом, гав ловити, розкривати рота, собаку з'їсти.
- Д. Пекти раків, пасти задніх, зуб на зуб не попадає, правити теревені.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають сім варіантів відповідей, із яких три правильних.

4. Вкажіть рядок, у якому всі слова спільнокореневі.

- А. Дорога, на дорозі, доріженька, дороги.
- Б. Дощ, дощить, дощовий, дощовик.
- В. Водій, водити, водяний, приводити.
- Г. Ліс, лісок, лісник, пролісок.
- Д. Школа, шкільний, школярик, дошкільний.
- Е. Білий, білого, білим, білити.
- Є. Друг, друзі, друзів, друже.

5. У яких рядках усі займенники написано правильно.

- А. Будь-хто, кому-небудь, абихто, ні в кого.
- Б. Будь-кому, у кого-небудь, хто-небудь, ні з ким.
- В. Де чіх, ні скільки, декого, ніщо.
- Г. Будь-хто, хтозна-який, дечиїх, нічого.
- Д. Будькотрий, ніякий, аби-з-ким, девчому.
- Е. Аби кого, що-небудь, будь-до-кого, ніде.
- Є. Казначий, будь-з-чим, нікотрий, нічим.

6. У яких рядках усі прислівники написано правильно?

- А. Навпочіпки, навипередки, нашвидкуруч, втрюх.
- Б. Злегка, з діда-прадіда, з давніх-давен, пліч-о-пліч.
- В. По-латині, по-одному, наполовину, по третє.
- Г. Будь-коли, з дня на день, рік у рік, ліворуч.
- Д. Казна-як, по моєму, з боку на бік, десь-інде.
- Е. Де-не-де, раз у раз, так-то, по-друге.
- Є. Один-в-один, давним-давно, спідлоба, десь-інде.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність:

1. Майже, нехай, ані, не.	А. Прислівники
2. Напавши, поважаючи, вставши, бігши.	Б. Дієприкметники
3. Печений, розпашілий, просіяний, лежачий.	В. Дієприслівники
4. Босоніж, де-не-де, ліворуч, тричі.	Г. Частки
	Д. Прийменники

8. Які ви знаєте види односкладних речень? Наведіть приклади.

Високий рівень

9. Напишіть твір-роздум “Проблеми сучасної родини».

**Сакара Олена Євгенівна,
учитель вищої категорії
Почайівської ЗОШ
I-III ступенів**

6 клас

Контрольна робота №1

Загадково прекрасна і славна давнина України

Тестові завдання

Варіант I

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири варіанти відповідей, із яких лише **ОДИН** правильний.

1. Яка пісня є колядкою?

- А. «Ой хто, хто Миколая любить».
- Б. «Ой вінку мій, вінку...».
- В. «А в кривого танця».
- Г. «Добрий вечір тобі, пане господарю».

2. Хто є автором тексту гімну «Ще не вмерла Україна»?

- А. Тарас Шевченко.
- Б. Павло Чубинський.
- В. Михайло Вербицький.
- Г. Олександр Кониський.

3. На основі легенди з «Літопису Руського» написано твір

- А) «Євшан-зілля» М. Вороного;
- Б) «Думка» Т. Шевченка;
- В) «Тарасова ніч» Т. Шевченка;
- Г) «Іван Підкова» Т. Шевченка.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають шість варіантів відповідей, із яких **ДВА** правильних.

4. Серед поданих пісень знайдіть стрілецькі.

- А. «Чуеш, брате мій».

Б. «На долині туман».

В. «Ой у лузі червона калина похилилась».

Г. «Ще не вмерла України».

Д. «Боже великий, єдиний...»

Е. «Гей, видно село».

5. Хто з нижчезазначених осіб взяв участь у викупленні

Т. Шевченка з кріпацтва?

- А. К. Брюллов.
- Б. М. Лисенко.
- В. В. Жуковський.
- Г. Енгельгардт.
- Д. Іван Підкова.
- Е. Т. Трясило.

6. Які історичні персонажі згадані у поемі Т. Шевченка

«Тарасова ніч»?

- А. Наливайко.
- Б. Залізняк.
- В. Трясило.
- Г. Мазепа.
- Д. Сагайдачний.
- Е. Дорошенко.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність.

1. Русальна.	А. «Ой біжить,біжить мала дівчина».
2. Жниварська.	Б. «У ржі, на межі, на кривій березі».
3. Щедрівка.	В. «Там у полі криниченька».
4. Веснянка.	Г. «Нова радість стала».
	Д. «Ой весна, весна - днем красна».

8. Продовжте речення Поема – це... Наведи приклади поем та зазнач їхніх авторів.

Високий рівень

9. Напишіть твір-мініатюру «Героїзм і мужність – ознаки лицарських чеснот українських козаків, заповідані як духовний спадок нащадкам» (за творами Тараса Шевченка).

Варіант II

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири варіанти відповідей, із яких лише **ОДИН** правильний.

1. Який із цих творів написаний у формі розповіді народного співця-кобзаря?

- А. «Євшан-зілля» М. Вороного.
- Б. «Тарасова ніч» Т. Шевченка.
- В. «Іван Підкова» Т. Шевченка.
- Г. «Думка» Т. Шевченка.

2. Яка з цих пісень не літературного походження?

- А. «Гей, видно село».
- Б. «На долині туман».
- В. «Ой кувала зозуленька».
- Г. «Ой, у лузі червона калина похилилась».

3. Укажіть, символом чого є євшан-зілля в однойменному творі М. Вороного?

- А. Історичної та національної пам'яті.
- Б. Ханської влади.
- В. Рослинного світу України.
- Г. Материнської любові.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають шість варіантів відповідей, із яких **ДВА** правильних.

4. Які із цих пісень належать до літнього циклу?

- А. «Нова радість стала».
- Б. «У ржі на межі».
- В. «Ой вінку мій, вінку».
- Г. «Ой весна, весна — днем красна».
- Д. «Ой кувала зозуленька».
- Є. «Щедрик, щедрик, щедрівочка».

5. Які із цих пісень літературного походження?

- А. «Ой хто, хто Миколая любить».
- Б. «На долині туман».
- В. «Ой кувала зозуленька».
- Г. «Ой ну, люлі, дитя, спать».
- Д. «Молитва».
- Е. «Добрий вечір тобі, пане господарю!».

6. Чим ще, крім євшану-зілля, намагався пробудити патріотичні почуття у ханського сина гудець, посланий його батьком (за поемою «Євшан-зілля» М. Вороного) ?

- А. Танцем.
- Б. Піснею.
- В. Погрозами.

- Г. Розповіддю про те, як за ним тужить батько;
Д. Обіцянками;
Е. Чарами.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між автором літературної пісні та назвою.

1. О. Кониський.	А. «Ще не вмерла Україна».
2. П. Чубинський.	Б. «Молитва».
3. В. Діденко.	В. «Гей, видно село».
4. Л. Лепкий.	Г. «На долині туман».
- Д. «Ой у лузі червона калина похилилася».

8. Продовжте речення Ліро-епічний твір – це ...? Наведи приклади таких творів та зазнач їхніх авторів.

Високий рівень

9. Напишіть твір-мініатюру «Чи потрібно українцям звертатися до історичного минулого?»

Контрольна робота №3

Я і світ (творчість С. Чернілевського, О. Довженка)

Відповіді на питання

Варіант I

1. Які настрої та почуття викликала у тебе поезія С. Чернілевського «Теплота родинного інтиму»?
2. Якими рисами наділяє батька О. Довженко у повісті «Зачарована Десна»?
3. Поясни, як ти розумієш вислів із повісті «Зачарована Десна» «Жили ми в повній гармонії із силами природи».
4. Прокоментуй переплетіння реального й уявного у повісті О. Довженка «Зачарована Десна»?

Варіант II

1. Які настрої та почуття викликала у тебе поезія С. Чернілевського «Забула внучка в баби черевички»?
2. Чи можна повість О. Довженка «Зачарована Десна» назвати автобіографічною? Чому?
3. Який заповіт міг би дати батько О. Довженку («Зачарована Десна»)?
4. Напиши, як О. Довженко ставився до природи («Зачарована Десна»).

Антонюк Ольга Петрівна,
учитель вищої категорії
Кімнатецької ЗОШ
I-III ступенів

7 клас

Контрольна робота №1

Вступ. Із пісенних скарбів.

Про далекі минулі часи (творчість І. Франка)

Тестові завдання

Варіант I

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири-п'ять варіантів відповідей, серед яких лише один правильний.

1. Укажіть, про кого з героїв пісні «Ой на горі та жінці жнуть» розповідається.

- А. Дорошенко і Сагайдачний.
Б. Хмельницький і Барабаш.
В. Грушевський і Хмельницький.
Г. Дорошенко і Хмельницький.
Д. Шевченко і Мазепа.

2. Укажіть, про кого з героїв повісті «Захар Беркут» І. Франко каже: «...був мужчина, як дуб. Плечистий, підсадуватий, із грубими обрисами лица і грубим чорним волоссям...».

- А. Максима Беркута.
Б. Тугара Вовка.
В. Захара Беркута.
Г. Митька Вояка.

3. Що, за українським звичаєм, садили на могилі козака у головах (пісня «Стоїть явір над водою»)?

- А. Ялину.
Б. Калину.
В. Вербу.
Г. Явір.
Д. Сосну.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають сім варіантів відповідей, серед яких дві - правильних.

4. Укажіть визначення літературного терміну «сюжет».

- А. Діалоги і монологи.
Б. Найвища точка напруги твору.
В. Пейзажі, портрети, спогади персонажів.
Г. Подія або низка подій, через які у творі розвиваються взаємини між героями, їхні характери, зміст твору і ставлення автора до персонажів.
Д. Знайомство з героєм.
Е. Послідовність і зв'язок опису подій у творах художньої літератури.
Є. Знайомство з місцем подій.

5. Виберіть правильне твердження.

- А. Головним героєм твору І. Франка «Захар Беркут» є Митько Вояк.
Б. За жанром «Захар Беркут» - балада.
В. Солдатські пісні оспівують радість життя.
Г. Пафос – рівень емоційної напруги, піднесення, натхнення.
Д. Захар Беркут був плечистий, підсадуватий, з грубими обрисами лица і грубим, чорним волоссям.
Е. У творі «Захар Беркут» події відбуваються на Тухольщині.
Є. Максим Беркут загинув у полоні.
6. Що спільного у козацьких і чумацьких піснях?
- А. Трагічна доля людей.
Б. Постійні епітети.
В. Патріотичний пафос.
Г. Тривога рідних за чумаків у образі «сивої зозулі».
Д. Засудження зрадництва.
Е. Твори пронизані радісним настроєм.
Є. Захоплення героїзмом і мужністю козаків.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між героями повісті та їхніми внутрішніми (зовнішніми) характеристиками.

1. «Мнимий монгол... в білім полотнянім, шовком перетканім плащі, з луком за плечима і з блискучим топірцем за поясом».	А. Захар Беркут.
2. «Той скавав по майдані, мов скажений, рвучи собі волосся з голови».	Б. Максим Беркут.
3. «Свіжо промите лице було бліде-бліде, аж зелене, губи потріскались від жару і спраги, очі були червоні від диму і тусклі».	В. Мирослава.
4. «Тепер же він чув виразно, що щось, мов крига, тає в його серці... а серце його, хоч заслплене жадою власті, все-таки не було ще настільки глухе на голос сумління».	Г. Бурунда-Бегадир.
	Д. Тугар Вовк.

8. Із поданого пейзажу виписіть художні засоби, які допомагають створити тривожний настрій у повісті І. Франка «Захар Беркут».

«Сідало сонце за тухольські гори, тонучи в легеньких червоних хмарках; темні смерекові ліси довкола Тухлі шептали тихо, таємничо, немов передавали собі якусь зловіщу новину. Тільки земля, не знати чому, глухо стугоніла і стогнала».

Епітети:

Метафори:

Високий рівень

9. Напишіть твір-роздум «Пісня – душа народу».

Варіант 2

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири-п'ять варіантів відповідей, серед яких лише один правильний.

1. Укажіть, із якої пісні наведені рядки?

Попереду Дорошенко
Веде своє військо,
Військо запорізьке
Хорошенько!

- А. «Гомін, гомін по діброві».
Б. «Ой у степу криниченька».
В. «Ой на горі та жінці жнуть».

Г. «Стоїть явір над водою».

2. Укажіть, які жіночі імена трапляються у жартівливих коломийках.

- А. Олена і Тетяна.
- Б. Алла і Оксана.
- В. Олена і Василина.
- Г. Галина і Світлана.
- Д. Тетяна і Світлана.

3. Укажіть, про кого з героїв повісті «Захар Беркут» І. Франко каже: «... його знали люди на кільканадцять миль довкола. Та й то знали його не лише як чудовного лікаря, що лічить рани і всілякі болісті, але й не менше як чудовного бесідника та порадника».

- А. Максима Беркута.
- Б. Тугара Вовка.
- В. Захара Беркута.
- Г. Митька Вояка.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають сім варіантів відповідей, із яких два правильних.

4. Коломийка – це:

- А. Пісня, що виконується під час обрядів.
- Б. Пісня, що має два чотирнадцятискладові рядки.
- В. Пісня, у якій зображено важливі події минулого.
- Г. Пісня про трагічне життя наймита.
- Д. Пісня, що може виступати приспівками до танцю і може існувати незалежно.
- Е. Пісня, у якій передаються почуття, переживання з приводу соціальних, побутових явищ і подій.
- Є. Пісня, що виконується речитативом.

5. Виберіть правильне твердження.

- А. Захар Беркут стояв біля найбільшої металної машини й керував боєм.
- Б. Монголи почали стріляти отруєними стрілами, щоб відігнати тухольців від нової метавки.
- В. Незважаючи на нові хвилі повені, монголи дотримувалися військового порядку, весь час відстрілювалися.
- Г. Максим любить багатство, владу, славу.
- Д. Бурунда лагідно умовляв своїх воїнів не лякатися, зачекати ще трохи, поки зійде вода.
- Е. Ті монголи, що стояли на високій купі каміння, допомагали тим, що у воді, рятуючи їх.
- Є. Тугар Вовк - патріот.

6. Виберіть неправильне твердження.

- А. Коломийки спричинили виникнення в літературі коломийкового вірша.
- Б. Коломийка – дворядкова народна пісня (співанка).
- В. У заробітчаських піснях звучить туга за рідним краєм.
- Г. Серед коломийок дуже багато песимістичних пісень.
- Д. Коломийки мають складну будову.
- Е. Чумацькі пісні оспівують ремесло чумаків.
- Є. Пісня «Ой на горі та жінці жнуть» - чумацька.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між назвою художнього засобу виразності та прикладами, наведеними з народних пісень.

1. «Чистий степ», «червона калина».	А. Паралелізм.
2. ..«кониченько», «козаченько».	Б. Персоніфікація.
3. ..«явір похилився», «туман поле покриває».	В. Епітет.
4. ..«туман поле покриває, мати сина виряджає».	Г. Пестливі слова.
	Д. Порівняння.

8. До якого літературного жанру належить твір І. Франка «Захар Беркут»? Назвіть особливості цього жанру.

Високий рівень

9. Дайте повну розгорнуту відповідь: «До яких роздумів про моральні цінності в житті людини спонукала вас повість Івана Франка «Захар Беркут»? Аргументуйте свої міркування.

Контрольна робота № 2

Про далекі минулі часи

(творчість Т. Шевченка, А. Чайковського)

Тестові завдання

Варіант 1

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають по чотири варіанти відповідей, серед яких лише одна правильна.

1. Хто з родини Судаків залишився живим після набігу татар?

А. Батько Степан і дід Андрій.

Б. Павлусь, мати Палажка, дід Андрій.

В. Павлусь, Ганнуся і батько Степан.

Г. Ганнуся і дід Андрій.

2. Укажіть, коли Тарас Шевченко написав «Заповіт».

А. На засланні, бо вже не сподівався колись побачити рідну Україну.

Б. В останній день свого життя, коли тяжко занедужав.

В. 1845 року, захворівши на запалення легень.

Г. Працюючи у пана Енгельгардта.

3. Щоб по дорозі татари не чіпали, Павлусь попросив Девлет-Гірея...

А) видати йому й сестрі татарський одяг;

Б) приставити охорону;

В) написати грамоти;

Г) дати зброю.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають сім варіантів правильних відповідей, із два правильних.

4. Виберіть неправильне твердження.

А. У вірші «Мені тринадцятий минало» Тарас Шевченко зображує реальне життя сироти.

Б. Вірш «Мені тринадцятий минало» автобіографічний.

В. Героїнею балади Т. Шевченка «Тополя» є безіменна дівчина, яка не догоджується на шлюб із багатим нелюбом.

Г. Вірш Т. Шевченка «Заповіт» покладено на музику.

Д. За жанром твір «Заповіт» - балада.

Е. Прийом метаморфози використовується у творі «Заповіт».

Є. «Заповіт» Т. Шевченка перекладено багатьма мовами світу.

5. Які риси характеру притаманні Павлуцеві?

А. Твердість у вірі.

Б. Відвага, сміливість та кмітливість.

В. Нерішучість.

Г. Байдужість до невільників.

Д. Милосердя та чесність.

Е. Хитрість.

Є. Підступність.

6. Виберіть неправильне твердження.

А. Андрій Чайковський мав суддівську практику у Самборі.

Б. Мустафа не зміг покарати Павлуся двадцятьма дротянками.

В. Юрій Чайковський є автором твору «За сестрою».

Г. Із Карим розправилися не козаки, а татари.

Д. Андрій Чайковський народився у місті Самборі.

Е. Павлусь готовий був віддати будь-кому гроші і коня, щоб тільки йому допомогли знайти сестру.

Є. Отаман Тріска загинув.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між термінами та їхніми визначеннями.

1. Тема.

А. Момент найвищого піднесення, напруження, розвитку конфлікту вирішального зіткнення характеру.

2. Ідея.

Б. Коло подій, життєвих явищ, представлених у художньому творі, у тісному зв'язку з проблемами, які з них постають.

3. Сюжет.

В. Основна думка про зображені у творі життєві явища, висвітленню якої підпорядковано всі картини й образи.

4. Кульмінація.

Г. Подія чи система подій, у яких розкриваються суперечності між ними.

Д. Різко окреслена протилежність у чомусь: рисах характеру, у властивостях предметів чи явищ.

8. Дайте визначення балади. Які балади ви знаєте?

Високий рівень

9. Доведіть або спростуйте тезу «Павлусь – кмітливий і гідний хлопчик».

Варіант 2

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири варіанти відповідей, серед яких лише один правильний.

1. Який із вивчених творів Т. Шевченка є баладою?

А. «Заповіт».

Б. «Мені тринадцятий минало...».

В. «Тополя».

Г. «Думка».

2. Про що розповідається у повісті А. Чайковського «За сестрою»?

- А. Про життя селянської родини.
- Б. Про життя української інтелігенції.
- В. Про українську козацьку минувшину.
- Г. Про гайдамацький рух України.

3. Що заповідав Т. Шевченко своєму народові (на основі вірша «Заповіт»)?

- А. Боротися за щасливе майбутнє України.
- Б. Бути покірним і терплячим.
- В. Стати веселим і заможним.
- Г. Не забувати поета.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають сім варіантів відповідей, два з яких – правильних.

4. Визначте всі позасюжетні елементи художнього твору.

- А. Пейзаж.
- Б. Кульмінація.
- В. Портрет героя.
- Г. Розвиток дії.
- Д. Зав'язка.
- Е. Експозиція.
- Є. Розв'язка.

5. Виберіть правильне твердження.

У баладі Тараса Шевченка «Тополя» мати...

- А. Прагнула втішити дочку.
- Б. Переконавала дочку, що коханий неодмінно повернеться, треба тільки ще трохи почекати.
- В. Пообіцяла одному старому багатієві, що дочка одружиться з ним.
- Г. Звинуватила дочку в необачності.
- Д. Донька з радістю погодилася вийти заміж за багатія.
- Е. Дівчина зверталася в пісні до зозулі.
- Є. Бабуся дала дівчині намисто.

6. Що запропонував татарин Павлусеві (повість

А. Чайковського «За сестрою»)?

- А. Побрататися.
- Б. Перейти на сторону ворогів.
- В. Помінятися кінськими сідлами.
- Г. Убити свого брата.
- Д. Їхати додому навесні.
- Е. Провести дітей самому.
- Є. Повернутися додому без сестри.

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між художніми засобами та їхніми визначеннями.

1. Епітет.	А. «Реве ревучий».
2. Метафора.	Б. «Вкраїні милій»
3. Тавтологія.	В. Широкого, милій, широкополі.
4. Інверсія.	Г. «Сім'ї вольній, новій».
	Д. «Мені так любо, любо стало, неначе в Бога».

8. Дайте визначення балади. Назвіть балади, які ви знаєте?

Високий рівень

9. Напишіть твір-роздум «Що я хотів би для своєї країни (краю) у майбутньому?».

**Нагорна Ольга Василівна,
учитель вищої категорії
Почайвської ЗОШ
I-III ступенів**

7 клас

Контрольна робота №4.

«Ти знаєш, що ти людина?»

(творчість О. Стороженка, Ліни Костенко,

Б. Харчука, Є. Гуцала)

Тестові завдання

1 варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири варіанти відповідей, серед яких лише один правильний.

1. Укажіть прізвище головного героя оповідання «Скарб».

- А. Щасливчик.
- Б. Скарбничий.
- В. Лежень.
- Г. Багатій.

2. Укажіть жанр поезії Ліни Костенко «Чайка на крижині».

- А. Поезія в прозі.
- Б. Поема.
- В. Ліричний вірш.
- Г. Притча.

3. Укажіть, що трапилося з квіткою, яку дбайливо доглядав хлопчик (вір Б. Харчука «Планетник»).

- А. Зламало вітром.
- Б. Спало сонце.
- В. Побило градом.
- Г. Хтось зірвав.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають шість варіантів відповідей, із яких ДВА правильних.

4. Укажіть рядки, узяті з твору «Сім'я дикої качки»

Є. Гуцала.

- А. «Так називався наш край десять тисяч років тому».
- Б. «Добре дихалося зранку в старому дубовому лісі».
- В. «Важке було прощання Мирослави з Максимом».
- Г. «Прямо над нашою хатою пролітають лебеді».
- Д. «Тося пішла подивитися на каченят, а ті ледве дихали».
- Е. «Тітка Ялосовета мені мачуха».

5. Виділіть репліки, які належать діду Капушу (із повісті «Планетник»).

- А. «Ми будемо...шукати з тобою корінь...весни і літа, корінь осені й зими...А шукатимемо його до схід сонця і при зорях...»
- Б. «Як мені зберегти цю красу?...Як? Щоб ця краса не боялася ні грому, ні морозів?»
- В. «Земля — найпривітніша людська домівка. Кращу чи й знайти?»
- Г. «Краса безборонна і беззахисна у світі, а тобі її утверджувати...Іди...»
- Д. «Бери мене, сторожа посула, перед тобою відчиняються двері холодної, йди і випусти сина».
- Е. «Я такий мудрагель: робити — це і є жити у згоді зі всім світом».

6. Виділіть ті частини, із яких складається твір Л. Костенко «Чайка на крижині».

- А. «Чайка».
- Б. «Крига на Одрі».
- В. «Усміх».
- Г. «Крилатість».
- Д. «Диптих».
- Е. «Зима у Щеціні».

Достатній рівень

7. Установіть відповідність між назвою твору та його автором.

1. «Скарб».	А. Б. Харчук.
2. «Крила».	Б. Г. Тютюнник.
3. «Планетник».	В. О. Стороженко.
4. «Сім'я дикої качки».	Г. Є. Гуцало.
	Д. Л. Костенко.

8. Назвіть засоби гумористичного зображення. Які й для чого засоби комічного використовує О. Стороженко в оповіданні «Скарб».

Високий рівень

9. Напишіть твір-мініатюру «Природа — мати, бережи її» (за творами Б. Харчука, Є. Гуцала).

2 варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири варіанти відповідей, серед яких лише один правильний.

1. У якому творі автор використовує гумор для характеристики свого героя?

- А. Юрка (Є. Гуцало «Сім'я дикої качки»).
- Б. Павлуся («Скарб» О. Стороженко).
- В. Планетника («Планетник» Б. Харчука).
- Г. Чайки («Чайка на крижині» Л. Костенко).

2. У чому переконував себе Юрко, коли їхав у місто (Є. Гуцало «Сім'я дикої качки») Що:

- А. Каченята вижили, але подалися в інше місце.
- Б. Необхідно шукати нове місце на річці для рибалки.
- В. Неодмінно запросить сільських хлопців до себе в гості.

Г. На наступні канікули приїде ще в село.

3. Виберіть правильне твердження. У поезії Л. Костенко крила — це :

- А. Аллегорія.
- Б. Інверсія.
- В. Гіпербола.
- Г. Епітет.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають шість варіантів відповідей, із яких ДВА правильних.

4. Вибрати стверджувальні відповіді (за твором «Планетник» Б. Харчука).

- А. Олена Булига щодня очікувала на приліт гостя з далекого минулого.
- Б. У хаті бабусі було скрізь прибрано, чисто, пахло зіллям.
- В. Події легенди про Планетника відбуваються у часи нападу монголо-татар на Україну.
- Г. Літня жінка любила горюдину і поралася на ній до заходу сонця.
- Д. Агроном спеціально оселився у бабусі, щоб та йому шовечора розповідала про Планетника.
- Е. Квартирант замість сплати за проживання у бабусі грошима повинен був доглядати за її господарством.

5. Виділіть рядки, що належать до твору Л. Костенко «Чайка на крижині».

- А. «Життя іде і все без коректур».
- Б. «Людині бійся душу ошукать, бо в цьому схибиш—то уже навіки».
- В. «Вранці тануть сніги і злітають бурюльки з дахів».
- Г. «Хтось, може, зорями сумними у снах юнацьких не побув».
- Д. «А як же людина? А що ж людина?»
- Е. «Страшні слова, коли вони мовчать».

6. Виділіть рядки, які характеризують Тосю (героїню твору Є. Гуцала).

- А. «Дуби співчутливо поглядали на неї, ніби хотіли допомогти. Тільки куці перепиняли їй дорогу, тільки куці шмагали по литках, ніби мстилися невідомо за що... спускала на воду й благала душею й очима».
- Б. «Це я набрехав, щоб побачити, чи ти розумна».
- В. «Знову долинув крик сірої качки, але він нітрохи не схвилював Юрка».
- Г. «Він уявляв, як повезе каченят у місто, як показуватиме своїм товаришам, як вони заздритимуть. Він ішов і пританцьовував».
- Д. «А поки їхав у машині, то тільки про неї й думав: він би покликав, але чи підійшла б вона?»
- Е. «Випусти... бо вони повмирають без води».

7. Установіть відповідність між поняттям та його визначенням.

- 1. Два самостійні твори одного автора, пов'язані між собою єдиним задумом, спільністю сюжету й персонажів.
- 2. Невеликий за обсягом прозовий твір, у якому зображена одна, рідше — кілька подій з малою кількістю дійових осіб.
- 3. Невеликий за обсягом прозовий твір про незвичайну подію з несподіваним фіналом.
- 4. Об'єднані однією темою та ідеєю два поетичні твори.

8. Поясніть, чи добре дбала мати про майбутню долю свого сина (за твором «Скарб» О. Стороженка).

Високий рівень

9. Напишіть твір-мініатюру «Для чого людині потрібні крила?» (за твором Л. Костенко «Чайка на крижині»).

Контрольна робота № 6

(комбінована)

Ми – українці

1 варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири варіанти відповідей, серед яких лише один правильний.

1. Укажіть, хто є автором віршів «Стежина», «Пісня про рушник»?

- А. Л. Кисельов.
- Б. В. Голобородько.
- В. А. Малишко.
- Г. В. Симоненко.

2. Укажіть, ким мріяв стати В. Голобородько?

А. Учителем.

- Б. Лікарем.
- В. Космонавтом.
- Г. Режисером.

3. Укажіть, що Толик програв хлопцям («Блакитна дитина»).

- А. Гарбузове насіння.
- Б. Новенький портфель.
- В. Мамине дзеркальце.
- Г. Гудзики з маминої сукні.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають шість варіантів відповідей, із яких ДВА правильних.

4. Укажіть, у яких поезіях Леоніда Кисельова основною є ідея життєствердження.

- А. «Стати б хоч на менти лічені...»
- Б. «Земля така гаряча...»
- В. «Катерина».
- Г. «Додому».
- Д. «Перехожий».
- Е. «Крила».

5. Позначте ті рядки, у яких зазначено проблематику твору

В. Голобородька «Ми йдемо».

- А. Призначення людини на землі.
- Б. Життєва мета та її досягнення.
- В. Батьки і діти.
- Г. Збереження природи.
- Д. Стосунки вчителів і дітей.
- Е. Захисту рідної землі від ворогів.

6. Укажіть рядки, які належать до твору А. Дімарова «Блакитна дитина».

- А. «Павлусь був певний, що татарин його здожене.»
- Б. «На його тонкій шиї похитувалась заважка голова, що вершилась збитими хмелястими кучерями»
- В. «Ніколи не кричав на нас Павло Степанович»
- Г. «Десятки пар уважних очей пильнували Віктора Михайловича та Галину Іванівну»
- Д. «Можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна тільки Батьківщину»
- Е. «А хмара плете і плете зелене волосся дощу, холодне волосся дощу.»

Достатній рівень

7. На прикладі прочитаних вами поетичних творів розкрийте зміст поняття «ліричний герой».

8. Що вам відомо про вільний вірш? Проаналізуйте одну із поезій, що належать до цього жанру.

Високий рівень

9. Напишіть твір-мініатюру «Моя земля — земля моїх батьків».

2 варіант

Початковий рівень

Завдання 1-3 мають чотири варіанти відповідей, серед яких лише один правильний.

1. У якому році А. Малишко вперше опублікував свої поезії?

- А. 1930 р.
- Б. 1932 р.
- В. 1938 р.
- Г. 1944 р.

2. Визначте рефрен у поезії «Земля така гаряча...»

Л. Кисельова.

- А. «Не бийте журавля».
- Б. «Земля така гаряча».
- В. «Ой, дядечку, не треба».
- Г. «Не винести того болю».

3. Як звалася дівчинка, заради якої Толик поліз у сад дядька Матвія по яблука (за твором А. Дімарова «Блакитна дитина»)?

- А. Соня.
- Б. Оля.
- В. Світлана.
- Г. Олена.

Середній рівень

Завдання 4-6 мають шість варіантів відповідей, із яких ДВА правильних.

4. Визначити символічні образи поезії В. Симоненка «Лебеді материнства».

- А. Батьківська хата.
- Б. Батьківщина.
- В. Мати і лебеді.

- Г. Лебедині крила.
- Д. Тополя і верба.
- Е. Рідна земля.

5. Указати ознаки добра, що несе рушник-оберег у поезії

В. Голобородька «Ми йдемо».

- А. Ворожі аргументи.
- Б. Намагання зупинити ходу.
- В. Мертві джерела.
- Г. Чинимо волю наших предків.
- Д. Смуток в очах.
- Е. Йдемо гордо.

6. Визначити метафори, які належать до твору Л. Кисельова «Катерина».

- А. «Вилами розхитували трони».
- Б. «Літак крилами змахнув».
- В. «Буде жити Україна... в хлібі, в снах...»
- Г. «Леза... трави очистять душу».
- Д. «Не виразити жалю».
- Е. «Дощик ловив..., розкидав..., ходив..., розчісував».

Достатній рівень

7. Доведіть, що мова — це засіб спілкування. Як В. Голобородько ставиться до мови у своїй поезії?

8. Чи схожий Толя (повість «Блакитна дитина») на героїв інших автобіографічних творів, наприклад, Михайлика (М. Стельмах «Гуси-лебеді летять»), Сашка (О. Довженко «Зачарована Десна»), Климка (Г. Тютюнник «Климко»). Свою думку аргументуйте.

Високий рівень

9. Напишіть твір «Цілую руки матері» (за творами

А. Малишка, В. Симоненка.

**Придатко Тетяна Іванівна,
учитель вищої категорії,
учитель-методист Почаївської
загальноосвітньої школи I-III
ступенів**

8 клас

**Контрольна робота №1
Вступ. Усна народна творчість
Тестові завдання
Варіант 1**

Початковий рівень

У завданні 1-3 чотири варіанти відповідей, із яких один правильний.

1. Укажи, якого народного героя оспівано у творі «За Сибіром сонце сходить».

- А. Богдана Хмельницького.
- В. Івана Сірка.
- Б. Максима Залізняка.
- Г. Устима Кармалюка.

2. Укажи жанр твору «Максим козак Залізняка».

- А. Історична пісня.
- Б. Календарно-обрядова пісня.
- В. Дума.
- Г. Соціально-побутова пісня.

3. Із засвіву, основної розповіді, кінцівки складаються

- А) народні історичні пісні;
- В) пісні Марусі Чурай;
- Б) народні балади;
- Г) народні думи.

Середній рівень

У завданні 4-6 є п'ять варіантів відповідей, із яких лише два правильних.

4. Вибери із даних творів назви дум.

- А. «Зажурилась Україна»;
- Б. «Маруся Богуславка»;
- В. «Чи не той то хміль»;
- Г. «Та ой як крикнув же козак Сірко»;
- Д. «Буря на Чорному морі».

5. Вибери пісні, які належать Марусі Чурай.

- А. «Зажурилась Україна»;
- Б. «За Сибіром сонце сходить»;
- В. «Засвіт встали козаченьки»;
- Г. «Віють вітри, віють буйні»;
- Д. «Чи не той то хміль».

6. Назви особливості народних дум.

- А. Нерівноскладовість рядків.

- Б. Римування рядків.
- В. Поділ на строфи.
- Г. Виконуються речитативом.
- Д. Співаються.

Достатній рівень

Завдання 7 має на меті встановлення відповідності.

7. Установи відповідність між назвою пісні та мотивом.

1. «Чи не той то хміль»	А) похід українських козаків проти татар;
2. «Ой Морозе, Морозенку»	Б) народний месник, який грабував багатих і наділяв бідних;
3. «За Сибіром сонце сходить».	В) загибель у страшних тортурах козака-ватажка;
4. «Та ой як крикнув же козак Сірко»	Г) поневолення українського народу ордою;
	Д) перемога козацького війська над грізним сорокатисячним військом ворогів.

8. Дума «Буря на Чорному морі» навчає таких християнських цінностей (не менше чотирьох).

Високий рівень

Напиши міні-твір (тема на вибір).

А. Історична та духовна правда в народній пісні.

Б. Образ лицаря-оборонця рідної землі.

Варіант 2

У завданні 1-3 чотири варіанти відповідей, із яких лише ОДИН правильний.

1. Укажи, на яке свято Маруся Богуславка відпустила невольників.

- А. На Різдво.
- Б. На Трійцю.
- В. На Великдень.
- Г. На Івана Купала.

2. Укажи жанр твору «Буря на Чорному морі».

- А. Історична пісня.
- Б. Дума.
- В. Календарно-обрядова пісня.
- Г. Соціально-побутова пісня.

3. Савур - могила є образом у пісні:

- А. «Зажурилась Україна».
- Б. «Засвіт встали козаченьки».
- В. «Ой Морозе, Морозенку».
- Г. «Та ой як крикнув же козак Сірко».

Середній рівень

У завданні 4-6 є п'ять варіантів відповідей, із яких лише два правильних.

4. Вибери прізвища відомих вам кобзарів минулого.

- А. Панас Мирний.
- Б. Остап Вересай.
- В. П. Куліш.
- Г. Т. Шевченко.
- Д. Гнат Хоткевич.

5. Назви особливості народних дум.

- А. Дієслівне римування.
- Б. Римування рядків.
- В. Поділ на строфи.
- Г. Співаються.
- Д. Не поділяються на строфи.

6. Вибери пісні, які належать до історичних пісень.

- А. «Ой не ходи, Грицю...».
- В. «Маруся Богуславка».
- Б. «Буря на Чорному морі».
- Г. «За Сибіром сонце сходить».
- Д. «Зажурилась Україна».

Достатній рівень

Завдання 7 має на меті встановлення відповідності

7. Установи відповідність між назвою твору та мотивом.

1. «Маруся Богуславка».	А) гріхопадіння і порятунку через усвідомлення покаяння;
2. «Ой Морозе, Морозенку».	Б) звільнення козаків із турецької неволі;
3. «Ой не ходи, Грицю...».	В) героїчна смерть народного козака – ватажка;
4. «Буря на Чорному морі».	Г) поневолення українського народу ордою;
	Д) мотив кохання, зради, помсти.

8. Чим подібні і чим різняться за жанровими ознаками народна дума й історична пісня?

Високий рівень

Напиши міні-твір (тема на вибір).

- А) Пісня й історія - два крила однієї народної правди.
Б) Морально – етична проблематика в історичних піснях.

Контрольна робота № 3

Світ української поезії

Відповіді на запитання

Варіант 1

У формі невеликого твору-роздуму дайте відповіді на запитання.

1. Як ви зрозуміли слова поета з «Давньої казки» Лесі Українки?

*Золотих не хочу лаврів,
З ними щастя не здобуду.
Як я ними увінчаюсь,
То поетом вже не буду.*

2. Як ви вважаєте, що перемогло: глибокий патріотизм Івана Вишенського чи його віра в Бога?

3. Які провідні мотиви поезій Т. Шевченка, що входять до циклу «В казематі»?

4. Чим захоплює вас Леся Українка як людина і поетеса.

Варіант 2

У формі невеликого твору-роздуму дайте відповіді на запитання.

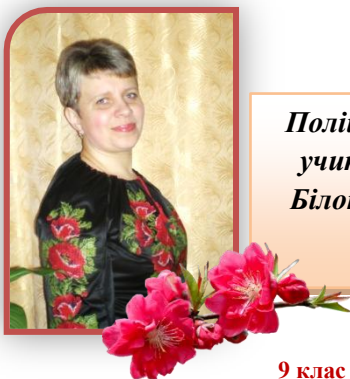
1. Чому, на вашу думку, Т. Шевченко в поезії «Думи мої, думи мої...» написав:

*В Україну ідуть діти!
В нашу Україну...
...Там знайдете щире серце
І слово ласкаве...?*

2. Що об'єднує і що різнить героя поеми «Іван Вишенський» та її автора (порівняйте їх життєві переконання, ставлення до Батьківщини)?

3. Вислови роздум про життєві принципи поета – головного героя поеми Лесі Українки.

4. У чому полягає актуальність поеми «Іван Вишенський» у наш час?

**Поліщук Ольга Григорівна,
учитель вищої категорії
Білокриницької ЗОШ І-ІІІ
ступенів**

9 клас

Контрольна робота №4

Нова українська література (творчість Т. Шевченка)

Комбінована

І варіант

Початковий рівень

1. Укажіть, у якому році Т. Шевченка викуплено з кріпацтва.

А. 1837 р.
Б. 1838 р.
В. 1839 р.
Г. 1840 р.

2. Укажіть, де вперше було видано «Кобзаря».

А. У Петербурзі.
Б. У Харкові.
В. У Києві.
Г. У Львові.

3. Назвіть цикл віршів, написаних у Петропавловській фортеці.

А. «Три літа».
Б. «В казематі».
В. «На чужині».
Г. «Невольнича лірика».

Середній рівень

4. Які події було покладено в основу поеми «Гайдамаки»?

5. Що спільного в поемах «Катерина», «Наймичка» та «Марія»?

6. Який твір Т. Шевченка є переспівом з Біблії?

Достатній рівень

Виконайте одне із завдань.

А. Запишіть періоди творчості Тараса Шевченка.

Б. Художня оцінка діяльності Б.Хмельницького Тарасом Шевченком у творі «Стоїть в селі Суботіві»

В. Доведіть, що за жанром поема «Великий лях» Т.Шевченка є містерією.

Високий рівень

8. Напишіть твір-мініатюру на одну з тем.

1. «Образ України у творчості Тараса Шевченка».

2. «Життя Шевченка – подвиг, який вартий на велику пошану й одвічну пам'ять»

II варіант

Початковий рівень

1. Визначіть рік, коли Шевченко втретє побував на Україні?

А. 1843-1844рр.
Б. 1848 р.
В. 1854 р.
Г. 1859 р.

2. Укажіть, які твори увійшли до першого видання «Кобзаря»?

А. «Гайдамаки».
Б. «Кавказ».
В. «До Основ'яненка».
Г. «Великий лях».

3. Тема жіночої долі розкривається у творі

А. «Гайдамаки»;
Б. «У нашім раї на землі...»;
В. «Сон» («У всякого своя доля»);
Г. «Доля».

Середній рівень

4. Які історичні події та особи зображені в поезії «Гайдамаки»?

5. Кому присвячена поема «Кавказ»?

6. Запишіть основну думку послання «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм...»

Достатній рівень

Виконайте одне із завдань.

А. Біблія у творчості Т. Шевченка.

Б. Сатиричний пафос поеми-комедії «Сон», його спрямування.

В. Т. Шевченко і Тернопільщина.

Високий рівень

8. Напишіть твір-мініатюру на одну з тем.

1. «Доля жінки за творами Тараса Шевченка».

2. «Героїчне минуле українського народу у творах Тараса Шевченка».

Контрольна робота № 6

З літератури ХХ століття

Відповіді на запитання

I варіант

1. Чи можна ототожнювати життєву долю Григорія Многогрішного з біографією І. Багряного?

2. Розшифруйте символічний підтекст назви роману «Тигролови».

3. Розкрийте ідейно-образний зміст поезії «Стогін» Віктора Женченка.

4. Як поєднується текст та малюнок у візуальній поезії?

II варіант

1. Розкрийте тематику та провідні ідеї роману «Тигролови» Івана Багряного.

2. Які гріхи спокутував Григорій Многогрішний?

3. Розкрийте ідейно-образний зміст поезії «Дзвін гетьмана Івана Мазепи» Миколи Сарми - Соколовського.

4. Доведіть, що мистецтво – безмежне поле втілення авторської уяви, фантазії, думки, почуттів (на основі візуальної поезії).

Нев'януха квітка Шевченкового

КОХАННЯ

ЗУСТРІЧ ІЗ КОБЗАРЕМ

Дубова І. С., учитель першої кваліфікаційної категорії Кременецької ЗОШ І-ІІІ ступенів №4

Зал прибраний лаконічно: портрет Т. Шевченка, під ним – велика біла троянда, столик з чорнильницею, підсвічником. Під сценою – спеціальна конструкція з порожніми рамками. Під час виступу на місця рамок ставляться портрети жінок: Оксани Коваленко, Варвари Репніної, Агати Ускової та інших; горять свічки.

Ведучий. Є особистості, доля яких невідвладна часу, бо вони – безсмертні. Вони з нами і в нас.

Ведучий. Тарас Григорович Шевченко! Він був сином народу, але й народ називав його батьком. Називали його по-різному: то, як батька, з повагою – Тарас Григорович, то, як близького і задушевного друга, просто й з любов'ю – Тарас, то, як учителя і пісняря, урочисто – Кобзар.

Ведучий. І легенди про нього склали стоголосі, яким не видно кінця-краю, бо Шевченко завжди живий, бо він – частина самого життя народу. А життя й народ не мають кінця – вони вічні. Але ще величнішою від найпоетичніших легенд є правдива історія життя Шевченкового.

Ведучий. Та чи все нам відомо в літописі Шевченкової долі? Перш за все ми бачимо Шевченка – борця, громадянина, месника, правдошукача. А чи знаєте ви, що Шевченко був запальним, емоційним, часто закохувався, і кожна кохана жінка залишала помітний слід у його долі?

Ведучий. Тож поговорімо сьогодні про нев'януху квітку Шевченкового кохання, яка була і тендітною, і нестримною, і тихою, і бунтівливою, але завжди – прекрасною.

(Звучить мелодія).

Читець. Стрілися двоє, що долею схожі,

Може, десь тут або десь там ...

Дивлячись в очі: чи вірити можна

Теплий руці і привітним словам?

Берег любові в далеких тумані.

І допливем, коли тільки удвох,

І допливем, коли стільки бажання ...

Берег любові і хвилі тривоги.

Стрілися двоє в життєвському морі.

Може, сьогодні, а може, колись ...

В серця питаються: йти далі поруч

Чи, постоявши, навік розійтись?

(Пара виконує вальс під фонозапис пісні «Коли розлучаються двоє...»)

Ведучий. Чи не щемить душа, коли чуємо ніжні слова? Мало кому в коханні так не щастило, як Тарасові Шевченку. Маючи унікальні таланти, гострий розум, товариську вдачу, привабливу зовнішність, він здавалось би, був приречений на успіх у жінок. Натура творча і вразлива, Кобзар часто закохувався. І в нього закохувались. Та особисте життя великого українця так і не склалося. Не судилося Тарасові Шевченку продовжити свій родовід у наступних поколіннях. Тарас Григорович страждав від самотності. Його заповітною мрією було мати родину. Кохання – одна з найбільш важливих граней його життя.

Ведучий. Безрадісним було дитинство малого Тараса. Від народження – кріпак, рано осиротів, з малих літ почав тяжко працювати. Промінчиком сонця серед похмурого зимового ранку зблиснула усмішка Оксани, найщирішої подружки його ранніх років.

Читець (малий Шевченко).

Мені тринадцятий минало.

Я пас ягнята за селом.

Чи то так сонечко сяло,

Чи так мені чого було?

Мені так любо, любо стало,

Неначе в бога

Уже прокликали до паю,

А я собі у бур'яні

Молюся богу... І не знаю,

Чого маленькому мені

Тойді так приязно молилось,

Чого так весело було?

Господнє небо, і село,

Ягня, здається, веселилось!

І сонце гріло, не пекло!

Та недовго сонце гріло,

Недовго молилось...

Запекло, почервоніло

І рай запалило.

Мов прокинувся, дивлюся:

Село почорніло,

Боже небо голубее

І те помарніло.

Поглянув я на ягнята!

Не мої ягнята!

Обернувся я на хати —

Нема в мене хати!

Не дав мені бог нічого!..

І хлинули сльози,

Тяжкі сльози!.. А дівчина

При самій дорозі

Недалеко коло мене

Плоскінь вибирала,

Та й почула, що я плачу.

Прийшла, привітала,

Утирала мої сльози

І поцілувала

Неначе сонце засіяло,

Неначе все на світі стало

Моє... лани, гаї, сади!..

І ми, жартуючи, погнали

Чужі ягнята до води...

(Учень сходить зі сцени, сідає коло хати, де на нього вже чекає Оксана. Разом діти перебирають горох, розмовляють, сміються).

Ведучий. Хата Коваленків була поруч – тин проз тин. Але, і не зазираючи в сусідні віконця, він змалечку міг безпомилково сказати, що робить, чим зайнята дівчина. Без діла Оксана не сиділа ніколи. Під її опікуванням був менший братик Павло, а руки тримали всю хатню роботу, бо серед сестер була найстаршою. На три роки вона була молодшою від Тараса, але їй, як найкращому другові, він звряв усі свої печалі. Від неї, ніби від старшої, завжди чекав розради і поради. Часто вона допомагала пасти йому панських ягнят. А як слухала, коли Тарас читав книжку, як сяяли її очі, коли разом затягували пісню! Оксана була на диво гарна, дівоча її краса ніби відгонила все похмури. Що означала вона для нього, Тарас зрозуміє пізніше.

(Діти(Оксана і Тарас) виходять).

Читець (дорослий Тарас).

Чи правда, Оксано?

Чужа чорнобрива!

І ти не згадаєш того сироту,

Що в сірій свитині, бувало, щасливий,

Як побачить диво – твою красоту.

Кого без мови, без слова навчила

Очима, душею, серцем розмовлять.

З ким ти усміхалась, плакала, журилась,

Кому ти любила Петруся співать.

І ти не згадаєш! Оксано! Оксано!

А я й досі плачу, і досі журюсь,

Виливаю сльози на мою Мар'яну,

На тебе дивлюся, на тебе молюсь.

Ведучий. «Мар'яну-черницю» він присвятив їй, Оксані Коваленко. І про неї, мабуть, думав, коли на березі Аралу, серед зими сорок дев'ятого, писав:

Ми вкупочці колись росли,

Маленькими собі любились,

А матері на нас дивились

Та говорили, що колись

Одружимо їх. Не вгадали,
Старі зарані повмирили,
А ми малими розійшлись
Та вже й не сходились ніколи...

Ведучий. Героїню кращої своєї поеми «Гайдамаки» Шевченко назвав теж Оксаною. Юна Беатриче його поезії була занапащена москалями і стала покриткою. До змалювання долі покриток Шевченко звернеться ще в поемах «Катерина», «Наймичка», «Капітанша», «Слепая», у яких поет засуджує розбещеність панів.

(Пісня «Зацвіла в долині...»)

Ведучий. Із 1829 по 1831 рік Тарас разом зі свитою пана Енгельгардта перебував у Вільно. Тут, спостерігши хист юного кріпака до малювання, пан віддає його на навчання до художників Яна Лампі та Яна Рустема. Під час навчання Тарас мав змогу часто бувати в місті, ознайомлюватися з архітектурою, природою. Тут він зустрівся зі швачкою Ядвігою Гусиковською, покохав цю польську дівчину і назвав її пестливо Дзюнею. Але вона була вільною, а Шевченко – кріпаком. Це і стало головною перешкодою на шляху до щастя. Чи не вперше тоді Шевченко задумався, чому кріпаки не такі, як інші, вільні, люди. А свої душевні пориви переклав на нещасливу долю закоханих ліричного вірша «У Вільні, горді преславнім...»

Читець (із-за сцени на фоні сумної мелодії).

Чого мені тяжко, чого мені нудно,
Чого серце плаче, ридає, кричить,
Мов дитя голодне? Серце моє трудне,
Чого ти бажаєш, що в тебе болить?
Чи пити, чи їсти, чи спатоньки хочеш?
Засни, моє серце, навки засни...

Ведучий. Студентом Академії художеств у Петербурзі Тарас Шевченко переживає третє своє захоплення молодією натурницею. П'ятнадцять років було дівчині, а звали її Амалеею. Студент Шевченко малює портрет молодій дівчині, яка підміючись над ним, замість Шевченко говорила Чевченко. Амалія – перша жінка вільного Шевченка, легка, як метелик. Своєю волею Тарас був засліплений, але не одружився, та й добре. Амалія б доконала його, бідолашного, вимотала б його душу і його слабке здоров'я. Дуже вже вона любила погуляти, подобатися всім і одразу.

Все життя Амалія Клоберг була неодружена, а малюнок з підписом Чевченка зберегла на все життя. А Шевченко згадає Амалію в повісті «Художник» і назве її слов'янським ім'ям Паша.

Ведучий. Та осінь була фатальна. Осінь великого болю, шалених пристрастей, хвороб. Довелося зазирнути у вічі Любові та Смерті! Осінь, після якої Шевченко відчув потребу написати «Заповіт». Ця осінь стала бідною і щастям поета. Хворів він тілом і серцем, але біль його воздався дивовижними плодами. Тієї осені було написано «Сліпого», «Великий льох», «Наймичку», «Кавказ», «І мертвим, і живим...», «Маленькій Мар'яні», «Минають дні...», «Три літа» - справжні літературні шедеври. Привертають увагу дві поезії «Не завидуй багатому...», «Не женися на багатій...», написані одного дня – 4 жовтня 1845 року, й обидві є наслідками першого невдалого наміру одружитися.

(Пісня «Не женися на багатій»)
Думав Шевченко в Києві одружитись та й жить на світі, як добрі люди живуть. Закохався Шевченко у Феодосію Кошиць, жінка теж його покохала. Та на заваді стали батьки дівчини.

Отець Григорій, батько Феодосії, був людиною практичною і бездуховною. Коли Тарас був ще малим, він був наймитом у отця Григорія, тож його сприйняли в родині як наймита-попихача, як мізерного сироту. Різними хитрощами отець Григорій намагався відштовхнути залицяльника доньки, а потім не витримав і рішуче сказав: «Ні шлюбу!». Шевченко був дуже вразливий, в цій родині Кошиців його зневажили, біль в душі був нестерпний...

Читець (зрілий Шевченко).

Рости, рости, моя пташко,
Мій маковий цвіте,
Розвивайся, поки твое
Серце не розбите,
Поки люди не дознали
Тихої долини.
Дознаються — пограються,
Засушать та й кинуть.
Ані літа молодії,
Повиті красою,
Ні карії оченята,
Умиті сльозою,
Ані серце твое тихе,
Добре дівоче
Не заступить, не закрис
Неситі очі.
Найдуть злії та й окрадуть...
І тебе, убогу,
Кинуть в пекло... замучишся
І прокленеш Бога.
Не цвіти ж, мій цвіте новий,
Нерозвятий цвіте,
Зов'янь тихо, поки твое
Серце не розбите.

Ведучий. Інакше сталося з тією, кого він любив, з Феодосією. Заміж вона не вийшла, це повільно точило її душу, довівши до психічної хвороби. Феодосія Григорівна Кошиць лікувалася у психіатричній лікарні, а померла того ж року, що й Шевченко.

Шевченко ще її згадував. Чи не про неї у вірші «Дівочії ночі» написав такі рядки:

Дівчина декламує уривок.

Нащо мені коса-краса,
Очі голубині,
Стан мій гнучий... коли нема
Вірної дружини,
Немає з ким полюбитись,
Серцем поділитись...
Серце моє! серце моє!
Тяжко тобі битись
Одинокому. З ким жити,
З ким, світе лукавий,
Скажи мені... Нащо мені
Тая слава... слава.
Я любить, я жити хочу
Серцем, не красою!
А мені ще й завидують,
Гордою і злою
Злії люди нарікають.
А того й не знають,
Що я в серці заховала...
Нехай нарікають,
Гріх їм буде... Боже милий,
Чому ти не хочеш
Укоротить свої темні,
Тяжкі мені ночі!..
Бо я вдень не одинока —
З полем розмовляю,
Розмовляю і недолю
В полі забуваю,
А вночі...» — та й онімліла,
Сльози полилися...
Білі руки простяглися,
В подушку впилися.
(Пісня «Така її доля...»)

Ведучий. 1843. Шевченко на Україні. Вони познайомилися в червні 1843 року в селі Березова Рудка. Хто ж вона, ця жінка з темно-синіми очима. Ганна Закревська - дружина багатого поміщика і власника села. У сімнадцять років Ганна вийшла заміж за Платона Закревського. На час зустрічі з Шевченком їй виповнився 21 рік. М'яка та добра, одружена, мати двох дітей.

У той час було модним прикрашати дім портретами, тож Платон Закревський забажав портрети дружини і свій, запропонував Шевченкові їх намалювати. За два тижні Тарас намалював портрет Ганни. Дуже запав у душу пристрасний погляд жінки (Тарас малює портрет).

Портрет вийшов теплим, ліричним. На нас дивляться сумні темні очі, молода жінка сором'язливо посміхається. Коли довго дивитися в її великі темно-сині очі, то вони здаються живими. В очах читається смуток і потаємний біль. Густе темне волосся, шовкові шнурочки чорних брів, відкритий світлий лоб, красивий прямий ніс, червоні уста, вкриті рум'янцем щоки. Портрет сповнений ніжності, світла, любові. Шевченко намагався показати вдачу і настрої Ганни. Це був спалах у його художній творчості, бо все йшло від любові.

Та все ж не судилося...

Тарас (до портрета).

Якби зустрілися ми знову,
Чи ти злякалася б, чи ні?
Яке тихеє ти слово
Тоді б промовила мені?
і якого. І не пізнала б.
А може б, потім нагадала,
Сказавши: "Снилося дурній".
А я зрадів би, моє диво!
Моя ти доле чорнобрива!
Якби побачив, нагадав
Веселеє та молодеє
Колишнє лишенько лихее.
Я зарідав би, зарідав!
І помоливсь, що не правдивим,
А сном лукавим розійшлося,
Слізьми-водою розлилось
Колишнєє святее диво!
(Ставить портрет).

Ведучий. Доля готувала Шевченкові нову зустріч з жінкою у листопаді 1843, якій він адресує такі рядки: "О добрий ангел! Молось й плачу перед тобою. Ты утвердила во мне веру в существование святых на земле".

Ця жінка - княжна Варвара Миколаївна Репніна. Їй було 35, коли вона познайомилася з 29-літнім Шевченком. Яготинська красуня, розумниця з широким світоглядом, що жила молитвами і пристрастями. Нещаслива в особистому житті, прекрасна і добра душа, овіяна серпанком великої поезії, - такою була нова знайома Шевченка, яку він зустрів в Яготині, і яка одразу ж

Ведучий. У відомій посвяті до поеми «Тризна», адресованій Варварі Миколаївні, Шевченко широко зійзнався:

Ваш добрий ангел осенил
Меня бессмертными крылами
И тихоструйными речами
Мечты о рае пробудил...

Варвара. Вернути б час, і я - Варвара,

Сумна, задумана княжна,
Я б утєкла з Яготина
Аж за Урал, де, наче хмара,
Пісок підводивсь над тобою,
Де цар кривавою рукою
Вершив безбожні діла.
Я б у задушливу казарму
Як вірна подруга, прийшла...
Твоєю стала б я сестрою,
І в Придніпровський рідний край
Листи б од тебе одсилала,
Я б берегла твої пісні...
Щоб чорний вітер Кос-Аралу
Не спопеляв даремно дні.
(Фортепіано. «Зоре моя вечірняя...»)

Ведучий. У Новопетрівській фортеці Шевченко познайомився з родиною коменданта Ускова. Першим, що зіграло душу поета, були діти. Він їх полюбив. У творчості Шевченка є десятки свідчень про палку любов і ніжність до дітей, як у віршах, так і в картинах.

Дружина коменданта, Агата Ускова, здавалася Шевченкові досконалою жінкою. Тарас Григорович писав: «Я полюбив її піднесено, чисто, всім серцем і всією вдячною душею». Поет майже щодня обідав в Ускових, і єдиною розвагою в неволі були прогулянки з Агатою за фортом. Глузування оточуючих з приводу спільних прогулянок зробило своє. Платонічний роман скінчився, проте дружні стосунки ще довго зберігалися.

Шевченко. В неволі, в самоті немає,

Нема з ким серце поєднать .
То сам собі оце шукаю
Когось-то, з ким щоб розмовлять,
Шукаю Бога, а нахожду
Тебе, що цур йому й казать .
От що зробили з мене год
Та безталання, та ще й те,
Що літечко моє святе
Минуло хмарно, що немає
Ніже єдиного слухаю,
Щоб до ладу було згадать ...

Ведучий. Повертаючись із заслання, у Нижньому Новгороді поет щиро закохався в акторку Катерину Піунову і оспівдився їй, незважаючи на двадцять вісім років різниці у віці. Шевченку не відмовили прямо, але більше не запрошували в дім, сама дівчина стала уникати його. Поведінка Катерини та її батьків була нетактовна, а згодом і сам Шевченко прозрів: «Хто він?». Змолочений долею, солдатчиною дядько, сумний лисий, чорні плями під очима, ровесники вже синів і дочок мають, а він все парубкує.

Ведучий. Зрозумів, яке безглуздя: він старший за батька Катерини, їй – всього 16 років. Шевченко бачив в ній своє дитяче кохання – Оксану, хотів відгородитися від минулого, від самотності, бути їй за батька, брата, чоловіка.

палко покохала поета.

Варвара. «Шевченко здався мені простим і невибагливим. Він відразу став у нас своєю людиною. Моє обличчя було мокре від сліз і це було щастям... Це була м'яка, чаруюча, захоплююча музика... Полум'я неповторних настроїв тривожили душу мою.

У день і час його від'їзду я зі сльозами кинулася йому на ший, перехрестила чоло й він вибіг із кімнати. Капніст переконаний, що я кохаю його, й що я втратила голову. Я ж дуже прив'язана до нього й не перечу, що коли б я бачила з його боку кохання, я, може, відповіла б йому пристрасно».

Ведучий. Прощаючись, княжна подарувала поетові Біблію і сказала...

Варвара. «Люди розлучають нас, але Бог вінчає як не на цьому, так на тому світі...»

Батьки Катерини сказали останнє слово: «Що може дати молодій акторці колишній поет і колишній художник, вірші і малювання якого не принесли нічого, окрім біди і злиднів?»

Ведучий. Останньою любов'ю Шевченка була Ликера Полусмак, колишня кріпачка, а потім наймичка.

Шевченко полюбив дівчину всім серцем, найняв окрему кімнату, справив гарний посаг. Все йшло до весілля. Найнятий Шевченком вчитель вчив писемності Ликеру, а вона бачила в Тарасі лише відомого та, мабуть, багатого пана, а позаочі глузувала з нього, тож стосунки розірвалися.

Ведучий. Розрив з Ликерою дуже вразив Шевченка; загинула остання надія на родинне щастя. Через тринадцять днів буде написано поезію, позначеною літерою. Перша поезія - "Ликері", тепер тільки "Л". Натяк прозорий. Та поет уже не бажає, аби ця зрадниця приходила до нього навіть у сні. Більше того, він, її, здається, остерегається.

Тарас. Поставлю хату і кімнату, Садок-райочок насаджу.

Посиджу я і походжу
В своїй маленькій благодаті.

Та в одині-самотині
В садочку буду спочивати

Присягнеться діточки мені,
Веселая присниться мати,

Давне-колишній та ясний
Присниться сон мені... І ти!..

Ні, я не буду спочивати,
Бо й ти приснишся. І в малий

Райочок мій спідтиха-тиха
Підкрадешся, наробиш лиха...

Запалиш рай мій самотний.

Ведучий. А як же сам Шевченко пережив таке нещасливе кохання? Він був духовно спустошений, бо відчував, що це загинула його остання надія на родинне щастя.

Ведучий. Свій несказаний жаль, душевний пекучий біль Тарас Григорович звирив лише паперові.

(Шевченко сидить за столом, пише).

Голос.

Минули літа молодії,

Холодним вітром від надії

Уже повіяло. Зима!

Сиди один в холодній хаті,
Нема з ким тихо розмовляти,
Ані порадитись. Нема,

Анікогісінько нема!

Ведучий. Ніжне, добре, м'яке й любляче Тарасове серце боліло за людським теплом. Важко він переживав свою самотність, відсутність друга життя, невдачі з одруженням. І хоч доля не принесла особистого щастя Тарасові, але це не завадило йому

Ведучий. Цікаво, що почуття і каяття прийдуть до Ликери пізніше, після смерті Шевченка, дізнавшись про яку, вона навіть топилась в Неві. Подружнє життя її було нещасливим. А коли вирости діти і помер п'яниця-чоловік, переїздить до Канева, щоб бути ближче до «свого Тараса». Тяжко працюючи, вона на зібрані горьовані копійки щороку поминала дорогу людину. Доживала віку в богодільні і щодня молилася до портрета Шевченка, який, уквітчаний вишитими рушниками, висів над ліжком.

стати володарем людських дум і мрій, співцем Жінки, Матері, Березині.

(Лунає лірична мелодія).

Ведучий. Любити жінку – відкрити світ,

Де святом зацвітає все будення.

Любити жінку – цілувати слід,
Де йшла вона і думала про мене.

Любити жінку – чемно до землі

Вклоняться і сумніву не мати.

З мого двокрилля – на однім крилі

Кохана, Дівчина, Дружина, Мати.

„Перлини” із учнівських творів

- ✓ На підвіконні, десь між столом та ліжком стояло крісло.
- ✓ Стояли козаки з лицями-оселедцями.
- ✓ В один прекрасний день Устим Кармелюк загинув.
- ✓ Кайдаш сидів у білій сорочці з широкими рукавами і широкими штанами, які розвівалися на вітрі, і з них було видно замазане тіло.
- ✓ В очах Альтова світилися злі очі.
- ✓ Десь далеко в лісі чувся вовчий спів.

- ✓ Соломія зробила важливий крок у житті, коли вона побігла за Остапом.
- ✓ Нашим людям потрібно втиснути в голову, щоб вони були добрі.
- ✓ Якщо зайці чують навколишні звуки довгими вухами, то комарі – довгими дзьобами.
- ✓ Богдан Хмельницький послав російському царю телеграму.
- ✓ Роксолану продали на одному із автобазарів Криму.
- ✓ Маруся не труїла Гриця, вона зварила його для себе.

**Благовірна Анастасія
Олександрівна,
учениця 5 класу
Почаївської
загальноосвітньої
школи I-III ступенів,
переможень районного
етапу конкурсу
«Безпека у житті,
життя в безпеці»**

Про Вуханя, який урятував Грицика і Мицика

За далекими полями, за широкими морями серед дрімучого лісу розкинулося невеличке казкове містечко Труляля. Жили там веселі, добрі і хоробрі звірята. Щодня дорослі ходили на полювання, а дітлахи відвідували лісову школу. Учителювала у ній мудра Совуля Марківна. Усі тварини прислухалися до її порад, поважали і деколи навіть побоювалися...

Був теплий весняний ранок. Нещодавно розтопився останній сніг, на ставках скресла крига, почали з'являтися перші весняні квіти, а сонечко уже добряче припікало, здавалося, ніби наступило справжнє літо. Маленькі звірята поспішали до Лісової школи. Навколо було чути шум, галас, але одразу, як пролунав дзвінок, у класі запанувала тиша... Із дупла-кабінету повагом

вийшла Совуля Марківна.
– Доброго дня, малята! – лагідно привіталася учителька.
– Доброго дня! – хором відповіли учні.
– Сьогодні ми поговоримо про правила безпечної поведінки на воді, –

повільно, майже по складах, промовила Совуля Марківна. – Сонечко уже зігріло землю і ви, звичайно, незважаючи на жодні заборони дорослих, підете до ставка ловити рибу, а найнеслухнянішим захочеться навіть спробувати покупатися. Правду я кажу? – суворо запитала учителька.

Але звірята нічого не відповіли, лише присоромлено опустили голови.

– Ну, Михасику, – звернулася вона до ведмедика, – розкажи нам, як потрібно поводитися біля води?

– Я... Я не знаю-ю-ю-ю, – проревів він, мало не заплакавши.

– А ти, їжачку Петрику, що скажеш?

Але відповіді не було.

– О діти, із такими знаннями і до біди не далеко. Отже, вмощуйтеся зручніше, уважно слухайте і запам'ятовуйте.

– Правила безпеки добре пам'ятай

І про них ніколи ти не забувай.

На ставок купатися із дорослими мандруй,

У воді ніколи, друже, не пустуй.

Не забувай, будь ласка, далеко за буйки,

Бо удома хвилюються за тебе батьки.

Не ходи на річку ти під час грози,

Щоби не наклікати на себе біди..

Не пірнай із човника, катера, містка,

Бо боляче поранишся до гострого гвіздка.

Ледве Совуля Марківна закінчила свою пісеньку, як пролунав дзвінок.

– От і все на сьогодні, малята! Будьте обережні і пам'ятайте про правила безпеки, які ми сьогодні вивчили.

Школярі побігли додому. А маленький зайчик Вухань дорогою повторював пісеньку вчительки.

– А чи не відвідати мені Грицика і Мицика, – подумав він. – Чому їх не було у школі? Мабуть, захворіли! Треба швидше завітати до них у гості і розповісти про урок Совулі Марківни, бо ці вовченята такі пустуни – завжди потраплять у якусь халепу.

І справді, два братики були справжніми розбишаками. Не раз вони били Вуханя, лякали його, забирали іграшки, але зайчик усе їм пробачав і не залишався байдужим.

Прийшовши у затишний будинок вовків, Вухань привітався:

– Доброго дня, тітонько Рузю! Я прийшов провідати Грицика і Мицика. Де вони?

– Не знаю, Вуханю. Іще зі школи не повернулися. Мабуть, пішли гуляти.

Зайчик перелякався: «А

що, коли вони пішли до ставка! Лишенько! Що

робити?» Вухань миттю побіг шукати братиків. За кілька хвилин він був уже біля водойми. Біда! Зайчик побачив вовченят на човні, що знаходився далеко за буйками, а поряд не було нікого. Навіть дорослих!

– Дивися, Грицику, як я зараз пірну! – крикнув Мицик і вже хотів було пригнути із носа човна.

– Зачекай, давай разом стрибнемо!

– Хлопці, не робіть цього, – благально крикнув Вухань.

– Дивися, полохливий, і вчися!

Вовченята стрибнули, човник перевернувся і накрив пустунів.

– Допоможіть! Рятуйте! – розпачливо просив про допомогу зайчик.

Його крик почули дві сороки Муська і Дуська і одразу полетіли кликати дорослих. Почувши цю новину, старий крук Микита Тимофійович почав літати лісом і вигукувати:

– 103! 103! На допомогу! 103!

Тим часом відважний Вухань кинувся рятувати двох непослухів. Спочатку він пірнув під човен і побачив Мицика, схопив його за шию так, щоб голова була над водою і потягнув до берега. Потім так само був урятований і Грицик. На щастя, вовченята відбулися лише переляком, а коли вони зрозуміли, що трапилося, то біля них уже була і швидка лісова допомога, і батьки. Вовчиця Рузя не знала, як і дякувати зайчику за врятованих дітей.

У той же день було зібрано усю лісову раду, на якій Вуханя назвали найкращим рятувником і подарували найбільшу, найсоковитішу морквину. Із того дня зайчик і два вовчики-братики стали найкращими друзями, яких не знайти у цілому світі.

Чи люблять Вас діти?

- Дитина не готова до уроку. Як Ви на це прореагуєте?
 - поставите "2";
 - почнете читати "мораль";
 - скажете, що на перший раз оцінку ставити не будете.
- На контрольній роботі учень старасться, працює самостійно. Але після перевірки виявляється: робота виконана на "2". Що Ви зробите?
 - поставите "2";
 - поставите "2", але попрацюєте після уроків;
 - поставите "3", зауваживши, що це за старанність.
- Учні самостійно виконують роботу. Відмінник першим виконав завдання, але написав неохайно. Як Ви вчините?
 - поставите "5" і похвалите;
 - поставите "5", але зробите зауваження.
- Ви знаєте, що дитина вчиться слабо і домашнє завдання в когось списала. Як Ви вчините?
 - мовчки перевірите;
 - зауважите.
- Деякі діти заважають працювати Вам на уроці. Як Ви до цього ставитесь?
 - берете щоденник і записуєте зауваження;
 - старастесь порозумітися з ними;
 - звертаєтесь до класного керівника, щоб допоміг Вам навести порядок.
- Що Ви робите з людьми, які на уроці не працюють?
 - ставите "2";
 - ставите "2", але переконуєте, що вчитися потрібно;
 - старастесь знайти інший вихід.
- Ви пояснюєте новий матеріал. Діти слухають і раптом, хтось говорить: "О, плете-меле, аж у вухах свистить". Як Ви прореагуєте?
 - зробите вигляд, що не почули;
 - попросите такого учня, щоб додав щоденника;
 - щось відповісте.

- Уявіть, що Ви прийшли на заміну уроку у клас, де не викладаєте. Як почнете урок?
 - привітаєтесь і почнете опитування або пояснення нового матеріалу;
 - спробуєте налагодити контакт з класом, а потім почнете урок;
- Чи згодні Ви з твердженням: при оцінюванні знань учня Ви підганяєте їх під мірку знань відмінника і в залежності від цього ставите оцінки
 - так;
 - ні.
- Ви підтримуєте дисципліну на уроці не за допомогою переконань, авторитету, а за допомогою страху перед Вами?
 - так;
 - ні.

Запитання	ВІДПОВІДЬ		
	а	б	в
1	б	2	0
2	б	3	0
3	3	0	
4	б	1	
5	4	0	10
6	б	3	0
7	10	5	0
8	б	0	
9	б	0	
10	б	0	

Якщо Ви набрали від 1 до 12 балів, Вам нічого хвилюватись: Ви вмiєте спілкуватись з дітьми, діти Вас люблять, поважають. Якщо Ви набрали від 13 до 32 балів, Вам бажано частіше ставити себе на місце дитини, щоб порозумітися з нею. Якщо у Вас більше 32 балів, Вам потрібно серйозно замислитись над вибором професії.

Увага!!!

ШАНОВНІ ВЧИТЕЛІ, у попередньому номері газети (№1 (5), березень 2013) з технічних причин було допущено помилку. У контрольній роботі № 5 (11 клас) на сторінці 19 у варіанті II у завданні 7 «Символ» слід читати:

- калина, тополя;
- росяниста доріжка;
- хрест;
- сонце;
- лебеді, верби.

Головний редактор
Петрук Г. М.
Редакційна колегія: Придатко Т. І.,
Сакара О. Є., Король Х. В.
Комп'ютерна верстка
та художнє оформлення
Сакари О. Є.

Наші адреси:
47025, м. Почаїв,
вул. Шевченка, 13;
м. Кременець,
вул. Шевченка, 32.
E-mail: skrunya@meta.ua
petrukgal@ukr.net

Увага! Відповідальність за достовірність інформації несе автор публікації !